

Đi lại THỜI NAY

Hành trình bằng tàu lửa giờ đây đã nhanh hơn và từng bước trở thành chuyến đi để thưởng ngoạn, ngắm cảnh.

Ảnh: TỔNG CÔNG TY ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM

Âm nhạc chữa lành

Âm nhạc chính là một trong những món quà kỳ diệu của cuộc sống. Đối với các em thiếu nhi tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng, điều kỳ diệu ấy đang được nhen nhóm, thấp lên bằng những hành động, cử chỉ yêu thương. Những âm thanh trong trẻo ấy là hiện thực hóa, là sự tưởng tượng của những ước mơ bé nhỏ, những tâm hồn khát khao được nhìn thấy cuộc sống tươi đẹp bằng cảm nhận của riêng mình...

TRANG 3

ĐẠI HỘI HỘI NHÀ VĂN ĐÀ NẴNG LẦN THỨ IV NHIỆM KỲ 2023 - 2028 22 năm nhìn lại và đi tới

Sau 22 năm thành lập (2001-2023), Hội Nhà văn thành phố nỗ lực thu hút, tập hợp đội ngũ đông đảo các nhà văn đang sống và viết tại thành phố. Đến nay, có hơn 100 nhà văn các thế hệ nhiệt tâm, xông xáo luôn gắn gũi, gắn bó, động viên nhau cùng đi tiếp trên con đường sáng tạo văn chương nhọc nhằn mà cũng nhiều đam mê, hạnh phúc trên từng trang viết. Đi, tự nguyện dấn thân vào cuộc sống, rút tỉa từ chính cuộc sống để viết, bạn đọc có thể hy vọng vào sức sống sâu rộng và sự lan tỏa bền lâu từ những tác phẩm của các nhà văn Đà Nẵng!

TRANG 6

Nêu cao đạo đức công vụ

KHÁNH HÒA thực hiện

Xây dựng nền công vụ tiến tiến, hiện đại và đậm đà bản sắc, trong đó lấy đạo đức công vụ làm cốt lõi, là một trong những nhiệm vụ được nhắc đến thường xuyên nhằm tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong cơ quan hành chính nhà nước các cấp. Báo Đà Nẵng phỏng vấn ông Võ Ngọc Đồng, Giám đốc Sở Nội vụ về triển khai nội dung này tại Đà Nẵng.

* **Việc triển khai thực hiện đạo đức công vụ tại các cơ quan, đơn vị, địa phương như thế nào? Hiệu quả rõ nét nhất là gì, thưa ông?**

- Thời gian qua, thành phố triển khai thực hiện Chỉ thị số 29-CT/TU của Thành ủy về việc tiếp tục đẩy mạnh cải cách hành chính, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức (CBCCVC) gắn với học

Tăng cường đạo đức công vụ là nhiệm vụ thường xuyên nhằm siết chặt kỷ cương, kỷ luật hành chính.
Ảnh: KHÁNH HÒA

tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI, XII, XIII), quy định về những điều đảng viên không được làm và Quy định của Ban Thường vụ Thành ủy về “Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt, người đứng đầu cấp ủy”. UBND thành phố ban hành kế hoạch triển khai thực hiện Đề án văn hóa công vụ, thành lập tổ kiểm tra thực hiện công vụ. Hằng năm, UBND thành phố ban hành văn bản triển khai chấn chỉnh kỷ luật, kỷ cương hành chính đến các cơ quan, đơn vị trên địa bàn thành

phố, nhất là dịp lễ, Tết; đặc biệt thời gian gần đây, UBND thành phố có nhiều văn bản triển khai chỉ thị, công điện của Thủ tướng Chính phủ trong việc chấn chỉnh, tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong cơ quan hành chính Nhà nước; tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động công vụ; đôn đốc cán bộ công chức viên chức giải quyết hồ sơ, công việc của tổ chức, công dân, doanh nghiệp; khắc phục tình trạng ùn đống, né tránh trong xử lý công việc của các cơ quan, đơn vị.

Trên cơ sở các văn bản của Thành ủy và UBND thành phố, các cơ quan, đơn vị tổ chức quán triệt, triển khai,

đưa nội dung trên vào chương trình hoạt động thường xuyên, tạo chuyển biến trong nhận thức và hành động trong cán bộ đảng viên, công chức, viên chức. Việc thực hiện “5 xây” (trách nhiệm, trung thực, chuyên nghiệp, kỷ cương, gương mẫu), “3 chống” (quan liêu, tiêu cực, bệnh hình thức) trở thành phong trào, tạo được sự lan tỏa sâu rộng về nhận thức, ý thức của cán bộ, công chức, viên chức trong thực thi công vụ. Việc giải quyết thủ tục hành chính cho người dân, doanh nghiệp có nhiều chuyển biến theo hướng đơn giản hóa, giảm phiền hà, rút ngắn thời gian, tiết kiệm chi phí. Các cơ quan, đơn vị có nhiều cải tiến lề lối làm việc, quy trình phối hợp; công khai, minh bạch hoạt động công vụ; triển khai các giải pháp tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong lãnh đạo, điều hành. Nhiều giải pháp, cách làm mới được thực hiện đã nâng cao tinh thần trách nhiệm, tính chuyên nghiệp, đảm bảo sự trung thực, siết chặt kỷ cương, đề cao tính gương mẫu và chống quan liêu, tiêu cực, bệnh hình thức trong cán bộ, công chức, viên chức. Qua đó, hệ thống chính quyền các cấp được củng cố; hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý Nhà nước trên các lĩnh

vực từng bước được nâng lên; đội ngũ CBCCVC và người lao động không ngừng trưởng thành, ý thức tu dưỡng đạo đức, lối sống, tinh thần, thái độ và chất lượng phục vụ nhân dân chuyển biến tốt; xây dựng hình ảnh người cán bộ công chức tận tụy, thân thiện trong mắt người dân.

* **Theo ông, vấn đề quan trọng cần nhấn mạnh trong thực thi đạo đức công vụ hiện nay là gì?**

- Bên cạnh những mặt tốt nêu trên, trong thực thi công vụ hiện nay còn hạn chế cần phải khắc phục, đó là: Một số công chức, viên chức chưa nắm vững nghiệp vụ, kỹ năng ứng xử trong giao tiếp chưa phù hợp, gây phiền hà cho người dân và doanh nghiệp, có nhiều người tiêu cực, vi phạm pháp luật. Thái độ, tinh thần làm việc của CBCCVC tuy được cải thiện song vẫn còn một bộ phận có biểu hiện thờ ơ, vô cảm, đặc biệt những năm gần đây là tình trạng né tránh, ùn đống, không làm đúng, đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; không chủ động tham mưu đề xuất và tổ chức thực hiện các công việc thuộc thẩm quyền; tham mưu lòng vòng, không nêu rõ quan điểm chính kiến; tìm cách đẩy việc

(Xem tiếp trang 15)

⌂ Nghĩ

“Giải cứu” và điệp khúc “được mùa mất giá”

NGUYỄN TRI THỨC

Tuần này, một thông tin mới nhưng vô cùng quen thuộc lại xuất hiện trên báo chí, các phương tiện truyền thông xã hội. Đó là việc người dân ở Thành phố Hồ Chí Minh xuống tận nhà vườn “giải cứu” cam ở tỉnh Vĩnh Long. Mới là sự việc vừa diễn ra, đang và sẽ còn diễn ra, cho đến hết mùa cam. Nhưng quen thuộc, rất cũ, là những sự việc, hiện tượng như vậy diễn ra khá thường xuyên, không chỉ với Vĩnh Long, không chỉ với miền Tây, mà cả nước, đã nhiều năm nay, đó là điệp khúc buồn “được mùa mất giá”.

Chuyện bắt đầu khi một số người dân trồng vườn ở miền Tây lên mạng xã hội đăng tải video kêu gọi “giải cứu” cam. Thấy hiểu, hưởng ứng, chia sẻ với những khó khăn mà bà con đang gặp phải, nhiều cá nhân, hội nhóm thiện nguyện ở Thành phố Hồ Chí Minh đã về tận vườn cam ở các tỉnh miền Tây, đặc biệt là tại tỉnh Vĩnh Long - vùng trồng cam sành lớn nhất đồng bằng sông Cửu Long, để chung tay “giải cứu”. Nhiều điểm “Giải cứu cam miền Tây” xuất hiện, bán phi lợi nhuận. Như anh Trần Thiện Dương (32 tuổi, ở quận 8, Thành phố Hồ Chí Minh) chạy xe máy 120km về huyện Vũng Liêm, tỉnh Vĩnh Long, tìm nhà vườn có cam cần “giải cứu” và mua cam theo giá chủ vườn mong muốn, tiền công cộng thêm chi phí vận chuyển lên Sài Gòn. Rồi anh Dương đăng lên mạng xã hội, rao bán cam với giá 6.000 đồng/kg, bằng đúng tiền vốn đã bỏ ra, không tính công sức cá nhân. Trước nỗi khổ của người trồng vườn, trước sự hào hiệp, nghĩa tình của cá nhân, nhiều người đã chung tay “giải cứu”. Những vườn cam được bán với giá có lãi, chứ không quá thấp như thường lái mua với giá

2.000 - 3.000 đồng/kg - mức giá khiến người trồng cam lỗ khoảng 60 triệu đồng mỗi công đất (1.000m²). Không chỉ anh Dương, nhiều cá nhân, hội nhóm thiện nguyện cũng lên mạng xã hội livestream trong thời gian dài, đăng tải các thông tin liên quan đến việc “giải cứu” cam và được nhiều người ủng hộ, mua với số lượng lớn.

Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Vĩnh Long cho biết, diện tích trồng cam sành của địa phương tăng nhanh trong khoảng 5 năm trở lại đây. Giá cam các vụ trước dao động ở mức cao, 13.000-18.000 đồng/kg, mang lại lợi nhuận tốt. Nhưng khi diện tích tăng, năng suất cao, sản lượng cam bán ra thị trường ngày càng lớn, khó tiêu thụ, giá giảm thê thảm. Bằng chứng là hồi tháng 2-2023, nhiều cá nhân, hội nhóm cũng đã thức đêm “giải cứu” cam giúp bà con làm vườn Vĩnh Long. Hồi ấy, thậm chí giá cam giảm chỉ còn 1.000 đồng/kg mà không mấy người mua.

Đến đây thì “vỡ” ra câu chuyện trồng cam và điệp khúc “được mùa mất giá” buồn thảm lại giống như kịch bản không ít cây trồng, vật nuôi khác, như cà phê, hạt tiêu, điều, tôm, lợn, gà... đã xảy ra nhiều năm qua. Cái chính vẫn là sự thấy cây trồng, vật nuôi nào có lợi ích kinh tế là bà con đổ xô vào nuôi, trồng để rồi cung lớn hơn cầu rất nhiều, trong khi các vấn đề liên quan sau thu hoạch chưa thật đồng bộ, hiệu quả. Trong khi đó, việc quảng bá, giới thiệu, tiêu thụ hàng hóa, sản phẩm còn không ít bất cập, dù đã được nhận diện từ lâu.

Tôi đi miền Tây nhiều lần. Mới nhất, hôm 11-12 rồi, tại một hội nghị liên quan đến

truyền thông đối ngoại ở tỉnh Sóc Trăng, tôi có nêu một vấn đề nhỏ nhỏ với các đại biểu tham dự rằng, ở Sóc Trăng, khi muốn giới thiệu ra tỉnh ngoài, thậm chí ra cả thế giới, chúng ta sẽ nói gì ngoài gạo ST 25 ngon nhất thế giới và bánh pía đặc sản. Liệu địa phương có thể tìm ra giải pháp hiệu quả để gia tăng giá trị từ những sản vật này, góp phần thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển, giúp đời sống bà con nông dân khấm khá vững bền? Và nữa, liên quan đến du lịch của miền Tây, liệu có cách nào để tạo sự khác biệt giữa các tỉnh, ngoài đặc thù sông nước, miệt vườn, cù lao, cây trái, sản vật địa phương, để du khách không thể chỉ đến một tỉnh cũng có thể cảm nhận phần nào của cả miền Tây trù phú, hữu tình, phóng khoáng, mến khách?

Thực ra thì câu chuyện giải bài toán “được mùa mất giá”, tránh cảnh “giải cứu” đã được tiến hành từ lâu, liên tục, ngày một quyết tâm hơn. Xin lấy một ví dụ, từ ngày 21-2-2020, tại hội nghị trực tuyến về thúc đẩy phát triển công nghiệp chế biến nông sản và cơ giới hóa nông nghiệp do Thủ tướng chủ trì, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thời điểm đó là ông Nguyễn Xuân Cường cho rằng, để giải bài toán nông sản “được mùa mất giá” phải giải quyết được những bất cập từ khâu thương mại, chế biến. Ông Cường giải thích, vì nền kinh tế thị trường rất khó dự báo giá cả nên phải làm tốt khâu chế biến mới dập được câu chuyện “được mùa mất giá”. Thế nhưng, sản phẩm chế biến chủ yếu vẫn là sơ chế có giá trị gia tăng thấp (chiếm 70-85%); sản phẩm chế biến có giá trị gia tăng cao chiếm khoảng 15-30% (thủy sản khoảng

30%, các loại nông sản khác khoảng 10-20%, sản phẩm bao gói nhỏ cung cấp cho bán lẻ chỉ chiếm khoảng 10%). Đây chính là khâu yếu nhất của ngành nông nghiệp.

Thêm một ví dụ nữa, tại phiên chất vấn và trả lời chất vấn của đại biểu Quốc hội chiều ngày 7-6-2022, kỳ họp thứ Ba, Quốc hội khóa XV. Tại phiên chất vấn, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Lê Minh Hoan nhận được nhiều câu hỏi về giải pháp căn cơ cho tình trạng “được mùa mất giá”, ông tâm sự rằng: “Tôi sợ nhất câu hỏi đến bao giờ, vì đang điều hành trong nền kinh tế thị trường, chiến lược xây dựng từ trên xuống dưới, nhưng thực hiện từ dưới lên trên, rất cần sự năng động của chính quyền địa phương, dù ở vai đại biểu, tôi cũng sẽ hỏi như vậy, vì đó là mối quan tâm lớn”.

Rõ ràng, đó là mối quan tâm lớn, là sự đau đầu của không chỉ vị tu lệnh ngành. Bài toán đã được đặt ra từ lâu, giải pháp cũng đã có, thậm chí là giải pháp căn cơ, gốc rễ. Nhưng đến bao giờ trở thành hiện thực thì chắc chắn không chỉ riêng ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn có thể trả lời, không chỉ riêng những người nông dân “chân lấm tay bùn” có thể triển khai. Mà để tìm được lời giải một cách thấu đáo, hiệu quả “cần sự vào cuộc của cả chính quyền địa phương, các doanh nghiệp, các hiệp hội, hộ nông dân và cần thời gian”, như Bộ trưởng Hoan trả lời.

Và câu chuyện “giải cứu” cam sành ở Vĩnh Long thêm một lần hâm nóng việc thúc đẩy hành trình tìm lời giải bài toán “được mùa mất giá” đầy gian truân.

N.T.T

Âm nhạc chữa lành

PHAN CHUNG

Những ngày cuối tuần, bên trong góc sân Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng (phường Hòa Minh, quận Liên Chiểu) lại rộn rã tiếng cười nói xen lẫn những âm thanh tí tách phát ra cùng lúc của nhiều chiếc đàn ukulele. Ở đó, một lớp học nhạc miễn phí dành cho trẻ khiếm thị được tổ chức từ tâm nguyện, khát vọng của những người yêu âm nhạc, muốn dùng âm nhạc để chữa lành những vết thương.

“**T**riết lý” dạy đàn ở nơi đây không cao siêu, trừu tượng mà chỉ đơn thuần là tiếp cận nhạc cụ trong một tâm thế vui vẻ, thoải mái. Người học đàn không chỉ rèn luyện được tính kiên nhẫn, bền bỉ trong từng động tác, bài học mà hơn hết là tìm được những âm thanh trong trẻo, thanh thoi của cuộc đời...

Âm thanh đẹp nhất

Người khởi xướng và trực tiếp dạy đàn ukulele cho các em khiếm thị tại trung tâm là anh Trương Lương Hy, chủ cơ sở dạy đàn Mi-Fa-Do (tổ 53, phường Thạch Gián, quận Thanh Khê). Anh cho rằng, thế giới của các em chỉ còn âm thanh và âm thanh đẹp nhất chính là âm nhạc. Chỉ khi những đôi tay non nớt mò mẫm theo từng nốt nhạc rồi cất lên thành tiếng mới có thể giúp các em mở cửa tâm hồn về một thế giới tươi đẹp, khác với một thế giới bóng đêm trong đôi mắt.

Màn mê từng đường nét của cây đàn ukulele trên tay, rồi bất chợt đưa cây đàn lên mũi để hít hà mùi gỗ mới, em Nguyễn Tuấn Hậu (quê ở xã Bình Nguyên, huyện Bình Sơn, tỉnh Quảng Ngãi) không giấu nổi niềm vui, thích thú khi tiếp cận nhạc cụ này. Ở tuổi 19, Hậu đã có 13 năm sinh sống, học tập tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng. Bị suy giảm thị lực hơn 80% từ lúc lọt lòng, Hậu chỉ nhìn thấy mọi vật xung quanh ở một khoảng cách rất gần. Nhưng bấy nhiêu đó cũng là điều may mắn nhất của Hậu so với các bạn ở cùng trung tâm. Hằng ngày, Hậu làm “người dẫn đường” cho các bạn trong các hoạt động, sinh hoạt tại đây và tham gia học tập hòa nhập cộng đồng tại Trường THPT Nguyễn Thượng Hiền gần đó. Khi nghe có lớp dạy nhạc ukulele được tổ chức vào cuối tuần tại trung tâm, Hậu háo hức đăng ký. “Em cũng đã được học qua một số nhạc cụ, nhưng nếu được học thêm cách chơi đàn ukulele thì em vẫn rất muốn. Bởi đây là cách tốt nhất thể hiện cảm xúc của mình cũng như gần gũi với mọi người hơn”, Hậu cho biết.

Chia sẻ về cơ duyên dạy đàn ukulele cho các em khiếm thị tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng, anh Hy cho biết, dự định này đã được anh ấp ủ từ lâu nhưng vẫn chưa thể thực hiện. Tốt nghiệp Học viện Âm nhạc Huế từ năm 2011, anh Hy lựa chọn con đường riêng của mình, đó là mở lớp dạy đàn guitar, piano, organ cho các học viên, đặc biệt là các em nhỏ. Ngoài thời gian đứng lớp, anh tham gia cùng các hội nhóm tổ chức các hoạt động thiện nguyện hướng về các đối tượng như người khuyết tật, các em nhỏ đồng bào dân tộc thiểu số. “Trong một lần đến thăm cơ sở massage của người khiếm thị tại quận Thanh Khê, mình như lặng người khi chứng kiến một nhân viên khiếm thị tại đây chơi đàn guitar. Tiếng đàn gợi lên nhiều suy nghĩ và thần thái của người chơi đàn vừa đắm chìm lại vừa rạng rỡ, nó cho mình thật nhiều cảm

xúc thật khó tả. Dự định về việc mở một lớp dạy đàn cho người khiếm thị như được tiếp thêm sức mạnh khi mới đây người thầy của mình ở Thành phố Hồ Chí Minh tổ chức thực hiện dự án trao tặng 100 chiếc đàn ukulele do thầy trực tiếp làm cho các em nhỏ khuyết tật, khó khăn tại các cơ sở, trung tâm bảo trợ trên khắp cả nước và tổ chức dạy cho các em biết chơi nhạc cụ này. Nghĩ là cơ duyên đã đến, mình mạnh dạn xin thấy 15 cây đàn để tặng cho các em tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng, đồng thời tổ chức đứng lớp, dạy miễn phí cho các em vào thứ Bảy, Chủ nhật hằng tuần”, anh Hy chia sẻ.

“Triết lý” dạy đàn của anh Hy không cao siêu, trừu tượng mà chỉ đơn thuần là tiếp cận nhạc cụ trong một tâm thế vui vẻ, thoải mái. Người học đàn không chỉ rèn luyện được tính kiên nhẫn, bền bỉ trong từng động tác, bài học mà hơn hết là tìm được những âm thanh trong trẻo, thanh thoi của cuộc đời. Học đàn đối với người bình thường đã khó, với người khiếm thị càng gian nan bội phần, khi con đường tiếp cận giáo trình của thầy chỉ là một màu đen trong đôi mắt. Vì thế, đằng sau những thanh âm tí tách được cất lên chính là sự nhẫn nại, tập trung, phát huy cao độ thánh giá để lĩnh hội những bài học, từ đơn giản đến phức tạp. “Song song với việc trực tiếp cầm tay chỉ việc, uốn nắn từng động tác ngón tay, nhịp, phách là phải giải thích kỹ lưỡng cho các em. Mỗi động tác mình làm mẫu thực hiện nhiều lần bởi các em chỉ cảm thụ qua thính giác, rồi mới hình dung được. Cách tiếp cận, nhận thức của mỗi em khác nhau nên kết quả cũng khác nhau. Nếu sai thì mình hướng dẫn lại. Điều cảm thấy an ủi nhất chính là sự háo hức, vui sướng của các em khi thực hiện thành công một động tác. Và đằng sau đó là ánh mắt chờ đợi hạnh phúc của người nhà khi chứng kiến”, anh Hy tâm tình.

Ước mơ cất thành tiếng

Nếp mình một góc khuất để quan sát

Anh Hy cho rằng, khi những đôi tay non nớt mò mẫm theo từng nốt nhạc rồi cất lên thành tiếng có thể giúp các em mở cửa tâm hồn về một thế giới tươi đẹp.

Anh Trương Lương Hy đang dạy đàn cho các em khiếm thị.

Ảnh: P.C

con học, đôi mắt anh Nguyễn Văn Quảng (trú phường Hòa An, quận Cẩm Lệ) thỉnh thoảng lại ánh lên sự rạng rỡ. Nguyễn Tú Anh, cô con gái lên 7 bé bỏng của anh khi chào đời đã bị khiếm thị. Là lao động phổ thông, cuộc sống đắp đổi qua ngày nhưng anh Quảng đã dành nhiều công sức, tiền bạc để chữa chạy, giúp con đi tìm ánh sáng của cuộc đời. Khi đã chấp nhận sự thật, anh càng dành nhiều thời gian hơn để đưa đón con tham gia các lớp học, hoạt động hòa nhập cộng đồng. “Cháu vẫn còn quá nhỏ để hiểu, biết hết những khó khăn, thiệt thòi ở phía trước. Điều mà tôi muốn cho cháu học lớp đàn này là để trang bị thêm năng khiếu âm nhạc, trước hết là để cháu giải tỏa tâm hồn và sau nữa nếu được, là một công cụ để cháu cảm thấy tự tin hơn khi bước ra đời sau này”, anh Quảng cho biết.

Tranh thủ giờ giải lao, em Võ Thành Nhân (trú xã Bình An, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam) hát tặng mọi người loạt ca khúc về Hà Nội. Trong trí tưởng tượng của Nhân, Hà Nội là một nơi đẹp, mê hoặc, ở đó có Lăng Bác, Hồ Gươm, có mùa thu với hương sắc xao xuyến... Nhân bị mù hoàn toàn từ lúc lọt lòng, là anh trai đầu trong một gia đình có 4 anh em, ba mẹ là nông dân lam lũ ở vùng cát trắng. Thấu hiểu nỗi vất vả của ba mẹ và con đường gập gềnh phía trước, em xin bố mẹ ra đăng ký học tại trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng. Hằng ngày, Nhân vịn vai, nắm tay áo để bạn dắt đến học kiến thức hòa nhập tại Trường THPT Nguyễn Thượng Hiền. Thời gian còn lại em tham gia các lớp học năng khiếu được tổ chức tại Trung tâm. Ở tuổi 17, Nhân cảm nhận sâu sắc được những nỗi buồn tủi của bản thân, những thiệt thòi mình đối mặt và cả

những dè bieu, cười chê của những người bạn không hiểu chuyện. Nhưng có lẽ động lực để Nhân bước tiếp, chính là khuôn mặt khắc khổ của ba mẹ trong trí tưởng tượng của em hay cảnh sắc đất trời Việt Nam trong từng lời ca, tiếng hát mà em đã được nghe nhưng chưa một lần đặt chân đến. Những dịp cuối tuần, các bạn ở xa đều được ba mẹ đón về nhà. Nhân chọn cách ở lại, để ba mẹ khỏi phải tốn một khoản tiền đưa đón, em gác nỗi nhớ vào trong, tập trung rèn luyện các môn âm nhạc. “Khi biết có lớp học của thầy Hy tổ chức dạy đàn ukulele tại đây, em chủ động đăng ký tham gia. Là người khuyết tật, em không thể tham gia cùng các bạn chạy nhảy, đá bóng, nhưng khi học được cách chơi đàn, em có thể cùng các bạn tham gia giao lưu, hát cho các bạn nghe, biểu diễn cho mọi người thưởng thức. Hơn nữa, ba mẹ đã khổ khi sinh ra em nên sau này em muốn mình có thể tự nuôi sống được bản thân bằng cách chơi các nhạc cụ và may mắn hơn là có thể phụ ba mẹ nuôi, lo cho các em”, Nhân tâm sự.

Khởi đầu bằng khát khao chữa lành tâm hồn cho các em, anh Hy đang có những ấp ủ, dự định dài hơi cho dự án của mình. Sự háo hức, chăm chú và hơn hết là hiểu được ý nghĩa, mục đích tham gia lớp học của từng học viên là động lực để lớp học duy trì, mở rộng. “Các em hoàn toàn có thể làm chủ được các nhạc cụ và tự tin biểu diễn, thể hiện cảm xúc của mình qua những lời ca, nhạc điệu. Hiện tại mình đang tìm cách soạn thảo, chuyển thể một số ca khúc bằng chữ viết thông thường sang chữ nổi Braille để phục vụ các bạn. Về lâu dài, những em học viên có năng khiếu vượt trội mình sẽ đào tạo chuyên sâu để có thể làm chủ các kỹ thuật, phương pháp sư phạm. Chính các bạn sẽ là trợ giảng, thậm chí là những người thầy, người cô hỗ trợ mình cùng viết tiếp ước mơ, dự án này. Bởi lợi thế của các học viên xuất sắc này chính là sự đồng cảm, thấu hiểu và ưu thế vượt trội trong khả năng diễn đạt. Khi có sự đồng cảm, sẽ chia, mình nghĩ điều đọng lại chỉ còn là hạnh phúc ấm lòng”, anh Hy cho biết thêm.

Âm nhạc chính là một trong những món quà kỳ diệu của cuộc sống. Đối với các em khiếm thị tại Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập Đà Nẵng, điều kỳ diệu ấy đang được nhen nhóm, thấp lên bằng những hành động, cử chỉ yêu thương. Những âm thanh trong trẻo ấy là hiện thực hóa, là sự tưởng tượng của những ước mơ bé mọn, những tâm hồn khát khao được nhìn thấy cuộc sống tươi đẹp bằng cảm nhận của riêng mình...

P.C

Đọc dài những chuyến đi

XUÂN SƠN

Dù là quá khứ, hiện tại hay tương lai, những chuyến đi dù gần gũi hay xa, phương tiện thô sơ hay hiện đại vẫn “chở” theo biết bao câu chuyện và ký ức cuộc đời của con người trên mỗi hành trình họ đi qua...

Từ những chuyến đi chở đầy ký ức...

Những chiếc Renault do Pháp sản xuất, chạy tuyến Tam Kỳ - Đà Nẵng ngày xưa là tiền thân của xe buýt liên tỉnh chạy tuyến liên kể Quảng Nam - Đà Nẵng bây giờ. Loại xe này có mặt ở nước ta từ thập niên 60 cho tới những năm cuối thập niên 90 của thế kỷ trước, được người Quảng Nam gọi là xe đồ hay xe “đờ-nôn” - có lẽ bắt nguồn từ chuyến say xe của hành khách trên những chuyến xe ì ạch, nhồi nhét đầy người, hàng hóa, gia cầm...

Xe “đờ-nôn” năm ấy và xe buýt hôm nay đều là một phần trong ký ức người xứ Quảng. Thế hệ của tôi và nhiều người bạn cùng thời - nay đã qua mốc 30 tuổi có lẽ là “may mắn” khi vẫn có dịp trải nghiệm cảm giác... hoang sợ trên những chuyến xe cũ kỹ này ở thập niên 90, trước khi chúng hoàn toàn lùi xa vào quá khứ. Đó là một “tổ hợp” mùi đầy ám ảnh, là mùi gà vịt, mùi mồ hôi người, mùi rượu bia từ ai đó vừa tàn buổi gỡ, mùi hơi nóng hầm hập ở những cuộc xe trưa hè, mùi nhiên liệu... Âm ảnh đến mức có những đứa trẻ chỉ nhìn thấy xe dừng bên quán nước

ở một góc nội thị Tam Kỳ, chưa cần bước lên xe mà đã khóc òa.

Cho tới ngày xe “đờ-nôn” nằm lại ký ức và chỉ còn xuất hiện trong vài bộ phim lấy bối cảnh thập niên 80-90 hay một góc trưng bày đồ cổ, cảm giác say xe năm ấy vẫn theo chúng tôi như một thuốc phim tua chậm. Ở đó, những con gà con vịt, đồng thúng mùng hay ánh mắt mỏi mệt vì say xe của bao mảnh đời dọc ngang xứ Quảng đã in hằn trong tâm trí nhiều thế hệ về những năm tháng cơ cực. Người ta mệt vì không khí trên xe nhưng cũng thoáng vui khi nhìn một bảng hiệu, một cột mốc định danh trên đường. Ngày Hà Lam, kia Hương An, đó Vĩnh Điện, xa kia là Đà Nẵng...

Có số phận giống xe “đờ-nôn” là xe lam. Sinh ra ở tỉnh Gia Lai, chị Phan Diệp Hoàng (SN 1993) gần tuổi thơ mình với những chuyến xe lam trên đường về quê ngoại cùng gia đình. Trong ký ức cô bé Diệp Hoàng ngày đó, xe lam khá “ngầu” vì tiếng máy nổ vang động cùng mùi khói xăng đặc trưng. Hoàng nói, xe lam thời đó là phương tiện bình dân như xe buýt hiện đại bây giờ. Khách chỉ cần đứng ven đường vẫy tay là xe dừng lại đón và khi muốn xuống thì cứ việc la lớn báo hiệu cho bác tài. Không có máy lạnh nhưng khách ngồi xe lam rất mát mẻ vì được “hít hà”, tận hưởng gió trời. “Bây giờ, xe lam được thay thế bằng những chuyến xe điện, xe buýt với công nghệ tiên tiến làm giảm tác động tiêu cực đến môi trường. Tuy vậy, thỉnh thoảng bắt gặp hình ảnh chiếc xe lam cũ được trưng bày ở tiệm cà phê nào đó, bất giác trong tôi dâng lên nỗi niềm khó tả về một ký ức thân thương đến lạ kỳ”, chị Hoàng nhớ lại.

Sống và làm việc ở quê nhà Phú Yên sau 6 năm tốt nghiệp Trường

Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), chị Phạm Thị Hải Dương (SN 1995) nhớ như in những ngày xuôi ngược ra Đà Nẵng học hay trở về quê nhà bằng xe khách trên đoạn đường hơn 400 km nối liền hai địa phương. Trong ký ức cô gái xứ Nẫu là những lần chen chúc đến ngột ngạt trên ghế ngồi khiến hành trình lên giảng đường và về quê như dài hơn, may mắn, cũng có những chuyến xe giường nằm được nhà xe chăm chút kỹ lưỡng với chỗ nằm thoải mái, màn hình giải trí, wifi miễn phí... để hành khách vui đi mệt nhọc.

Với Dương, chuyến xe từ nhà ra phố chở theo hào hứng về một tương lai tươi sáng, còn chuyến xe từ phố về nhà mang theo niềm chờ đợi được tái ngộ với gia đình. “Xe thường khởi hành chậm rãi lao đi hun hút trong đêm, dưới ánh sáng lấp lánh dọc quốc lộ, chờ theo “tập hợp” những giọng nói đa vùng miền trên cùng một hành trình. Ở đó, mình có thể nghe được giọng xứ Nẫu (Bình Định và Phú Yên quê mình), giọng xứ Quảng (Quảng Ngãi, Quảng Nam, Đà Nẵng), thỉnh thoảng lẫn chút Bình - Trị - Thiên. Nghe thương mà gần gũi lạ”, chị Dương chia sẻ.

Chuyến tàu xe làm tôi nhớ về năm tháng ấu thơ bên gia đình ở ngã ba Huế - cửa ngõ vào thành phố. Năm đó, tôi từng lóc cóc dậy từ 2 giờ sáng để ngồi cạnh xem mẹ nướng bánh tráng bán cho khách trên mấy chuyến xe Bắc - Nam, rồi chờ mấy đoàn tàu đi ngang phố nhà. Nó cũng tựa tựa cảm giác của “Hai đứa trẻ” mà nhà văn Thạch Lam viết. Mỗi chuyến hành trình như thế mang theo thứ ánh sáng của những miền đất khác. Mãi về sau, khi có nhiều dịp thức giấc nửa đêm trên một

Du khách nước ngoài sử dụng xe buýt trợ giá tại Đà Nẵng.

Ảnh: X.S

chuyến đi đường dài, lúc đi ngoa du, khi đi công tác, tôi quen dòm ra ngoài cửa sổ xem hành trình đã đến đâu, rồi tìm coi có ánh sáng le lói nào ngoài đó - từ một quán nước, mái nhà nhỏ hay bóng đèn vàng phố thị. Ở đó, biết đâu cũng có đứa con nít nào đó nghịch bếp lửa, ngắm tàu xe...

Dừng chân nửa đêm về sáng ở một nơi xa cũng giống như nhạc sĩ Trịnh Công Sơn từng viết: “Một hôm bước qua thành phố lạ...”, là một cái ngập dài bên trạm dừng nghỉ ở Quy Nhơn, là nghe tiếng ngày của một người đứng tuổi trên chuyến tàu từ Nha Trang về Đà Nẵng, hay cảm nhận được hơi sương Tây Nguyên đọng trên cửa kính khi xe buýt ì ạch leo đèo Khánh Lê lên Đà Lạt, ngắm ánh đèn nhập nhoạng ở ga Huế... Đó có lẽ là cảm giác ai cũng có được trên những chuyến đi mang đầy hồi ức.

... Đến trải nghiệm đi lại hiện đại

“Nói không” với việc đi xe khách, xe buýt... vì sợ say xe, nhiều bạn trẻ chọn đi xe máy cho những lộ trình không quá dài. Với Nguyễn Thị Phương Linh (SN 2003), sinh viên Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), những chuyến đi về giữa giảng đường và quê nhà luôn

là những chuyến đi bằng xe máy. “Là con gái, đi chuyến xe máy đi hàng chục cây số không hề thoải mái, nhưng em thích cảm giác vừa chạy xe vừa ngắm cảnh vật. Con đường từ Đà Nẵng về quê nhà em ở xã Tam Đán (huyện Phú Ninh, tỉnh Quảng Nam) toàn là sông nước và đồng ruộng. Mỗi lần đi về là như một chuyến du lịch “phượt” để bản thân thư giãn”, Linh chia sẻ.

Sự kết nối rộng rãi của mạng lưới hàng không và chính sách ưu đãi, khuyến mãi từ các hãng bay khiến việc đi máy bay trong nước và quốc tế thuận lợi. Đặc biệt ưa thích những chuyến bay, anh Nguyễn Anh Khoa (SN 1995, huyện Đại Lộc, tỉnh Quảng Nam) chia sẻ: “Mua một tấm vé máy bay cũng là mua hàng giờ đồng hồ và sức khỏe để đến nơi. Nếu tìm hiểu các ưu đãi, chi phí bỏ ra có thể chỉ gấp 1,5-2 lần vé xe/tàu hay thậm chí rẻ hơn vé tàu hỏa. Tuy nhiên, vấn đề của loại hình này là hãng bay có thể đổi chuyến hay hoãn khiến khách “hú vía” vì nguy cơ lỡ kế hoạch đi lại”.

Những năm gần đây, Thái Lan dần trở thành cái tên quen thuộc trên bản đồ du lịch của nhiều người trẻ trong nước bởi giá thành đi lại và dịch vụ hợp lý cùng với nhiều trải nghiệm thú vị. Chia sẻ

Hành trình của sự chuyển mình

KHÁNH HÒA

20 năm đối với một đời người không quá dài nhưng cũng đủ cho một thế hệ cảm nhận sâu sắc sự chuyển mình của đất nước. Đi lại thời nay, hay rộng hơn là câu chuyện về phát triển vận tải hành khách đã có nhiều bước chuyển mình vượt bậc để khoảng cách về địa lý giữa hai miền đất nước, giữa các địa phương được xóa nhòa khi mất vài giờ chúng ta đã có thể đi dọc từ Bắc tới Nam đất nước bằng một chuyến bay. Hành trình bằng tàu lửa Thống nhất Bắc - Nam giờ đây đã nhanh hơn và từng bước trở thành chuyến đi để thưởng ngoạn, ngắm cảnh thay vì cảnh chen chúc, vạ vật như ngày trước.

Những chuyến tàu chậm và đông đúc...

Tôi không bao giờ quên những chuyến tàu chậm đến mức xuất phát từ Huế và phải mất gần một ngày

mới về đến quê nhà Quảng Bình. Đó là chuyến tàu của những năm 2000, thời điểm tôi đang là sinh viên học tập tại Huế. Vào những dịp lễ, Tết hay nghỉ hè, có khi, để

Thời gian qua, ngành đường sắt có nhiều cải thiện về dịch vụ, thiết kế điểm dừng để tàu hỏa không chỉ là phương tiện vận tải, mà còn là trải nghiệm du lịch thú vị.

Ảnh: K.H

mua được một tấm vé lên tàu trở về nhà, chúng tôi phải túc trực, xếp hàng chờ đợi tại sân ga từ 4-5 giờ sáng. Thuở đó, việc đi lại chủ yếu

bằng tàu Thống nhất Bắc - Nam và xe khách nên những toa tàu dành cho giá vé bình dân luôn chật ních người. Ngoài sinh viên, học sinh đi

học xa nhà còn có người lao động ở những tỉnh/ thành phố phía Nam tranh thủ về quê nên không thiếu cảnh khách đi tàu nằm la liệt trên sàn hoặc trong gầm khoang ghế... Những ai “may mắn” mới có được một chỗ ngồi gần bên khung cửa sổ. Đến tận bây giờ, trong trí nhớ của mình, tôi vẫn còn ấn tượng sâu đậm với những khung cảnh làng quê yên bình, cánh đồng xanh tốt trải dài đến tận chân trời, cả những vùng đất còn khô cằn lâu thật lâu mới chớm thấy một vài ngôi nhà. Hình ảnh trù phú hay những vùng đất còn nghèo khó tiêu điều cứ thế lướt dần qua khung sắt cửa sổ đoàn tàu.

20 năm trôi qua, giờ đây, việc mua vé tàu đã trở nên dễ dàng hơn nhờ vào sự trợ giúp của công nghệ thông tin hiện đại, không còn thấy hình ảnh những hàng dài người đứng xếp hàng đợi để mua vé như

về chuyến đi Bangkok vài tháng trước, chị Phan Trương Thúy Hiền (SN 1997, trú phường Hòa An, quận Cẩm Lệ) cho hay, chị may mắn “săn” được vé 2 chiều Đà Nẵng - Bangkok với giá ưu đãi tầm 2,8 triệu đồng. Trên đất Thái, điều làm chị ấn tượng là chi phí cho các loại hình giao thông công cộng như taxi, tuktuk, phà, xe điện ngầm Bangkok Underground (MRT), xe điện trên không Bangkok Skytrain (BTS)... tương đối rẻ và đặc biệt du khách có thể mặc cả với tài xế tuktuk hay taxi trên tinh thần “thuận mua vừa bán”.

Với chị Lê Thụy Xuân Dương (SN 1994, phường Thạch Thang, quận Hải Châu), mạng lưới đi lại công cộng ở xứ chùa vàng là nơi để hành khách hòa mình vào không gian đa sắc tộc và văn hóa. Một trong những khoảnh khắc dễ chịu nhất là lác lác theo nhịp di chuyển của những chuyến MRT và BTS và cảm nhận thế giới thu nhỏ xung quanh mình. Từ Bangkok nhìn về Đà Nẵng, chị Dương mong muốn hạ tầng giao thông thành phố ngày càng được nâng cấp hiện đại hơn trên cơ sở những điều đã có: Sự dễ chịu khi đi lại của người dân, hệ thống xe đạp công cộng bài bản, đường sá khang trang sạch đẹp...

“Hệ thống xe buýt công cộng của Đà Nẵng đang được cải tiến về hình thức và chất lượng, đặc biệt 5 tuyến xe buýt trợ giá mới với xe 16 chỗ ngồi nhỏ gọn phần nào hạn chế kẹt xe giờ cao điểm. Người dân dễ dàng mua vé tháng qua ứng dụng Danabus. Tuy nhiên với tình trạng nhiều chuyến xe ít khách, có lẽ cần tuyên truyền, phổ biến, quảng bá loại hình này đến đông đảo du khách hơn, đặc biệt là khách nước ngoài”, chị Dương cho hay.

Giao thông thành phố từ mắt người xa xứ ngập tràn cảm xúc mới - cũ. Trở lại Đà Nẵng sau nhiều năm định cư ở Hoa Kỳ, anh Trương Công Thiên Hoàng (SN 1993) cảm nhận rõ sự tiện lợi khi được trải nghiệm công nghệ kết nối trong gọi xe cũng như thanh toán không dùng tiền mặt thông qua thẻ tín dụng quốc tế và app điện thoại. Anh nhớ những cuộc trò chuyện thoải mái, gần gũi với cánh tài xế taxi, grab trên chuyến hành trình ngắn vòng quanh phố biển. Với Hoàng, đó là “sợi dây” kết nối tình người, thể hiện “thương hiệu” mến khách của người Đà Nẵng quê mình.

Kinh tế - xã hội phát triển, cuộc sống thay đổi, hạ tầng hiện đại, công nghệ cải tiến... cũng là khi chuyện đi lại của con người ngày càng được tối ưu. Tuy vậy, dù là quá khứ, hiện tại hay tương lai, những chuyến đi dù gần dù xa, dù phương tiện thô sơ hay hiện đại vẫn “chở” theo biết bao câu chuyện và ký ức cuộc đời của con người trên mỗi hành trình họ đi qua.

X.S

trước đây. Thay cho những hàng ghế làm từ gỗ cứng nhắc là những hàng ghế được bọc nệm êm ái và hẳn nhiên, chẳng còn cảnh chen chúc như vốn đã từng. Xịn sò hơn là những toa tàu riêng lẻ (hay còn gọi là toa giường nằm) được trang trí với dầy dạn tường đủ màu sắc trông khá bắt mắt, chần nệm luôn được thay mới sạch sẽ và hệ thống điều hòa không khí dễ chịu. Từ những chuyến tàu chuyên chở thông thường, nay đã chuyển dần sang tàu du lịch khi ngày càng có nhiều hành khách trong và ngoài nước lựa chọn tàu hỏa Bắc - Nam là phương tiện đi lại trong suốt hành trình tham quan, khám phá dải đất hình chữ S.

Nhiều đổi thay

Chuyến tàu Thống nhất Bắc - Nam được nhiều khách du lịch lựa chọn không chỉ bởi cơ sở vật chất được nâng cấp, đầu tư mới mà hơn cả, đi qua nhiều nhà ga địa phương, ở mỗi điểm dừng, du khách còn có thể chậm rãi quan sát cuộc sống hằng ngày của người dân, thưởng thức những sản vật là đặc sản của vùng miền, tận hưởng những khoảnh khắc kỳ diệu khi đón ánh bình minh ngày mới và lúc hoàng hôn buông xuống trên tàu, được kết nối, trò chuyện với những người mới cùng khoang. Kể lại chuyến đi xuyên Việt bằng tàu Thống nhất SE2, khởi hành từ ga Sài Gòn, anh Michale (quận Sơn Trà) hào hứng bảo, trước lúc

(Xem tiếp trang 15)

Tâm sự “người vận chuyển”

TIỂU YẾN

Không chỉ đối mặt với những tình huống giao thông nguy hiểm, với áp lực về thời gian, doanh số, mỗi lái xe ôm công nghệ còn phải nhanh chóng thích ứng với sự thay đổi trong môi trường kinh doanh cùng nỗi lo “chiết khấu”.

“Năng nhặt, chặt bị”

Là sinh viên năm cuối Trường Đại học Thể dục - Thể thao (Đại học Đà Nẵng), Nguyễn Văn Ng. có hơn 2 năm kinh nghiệm chạy GrabBike. Chàng trai quê tỉnh Gia Lai kể, cuối năm 2021, cơn bão số 8 gây ngập sâu tại xã Ia Kriêng (huyện Đức Cơ), cuốn theo toàn bộ hoa màu, gia súc của gia đình. Thời điểm đó, Ng. sắp tới kỳ hạn đóng học phí cho trường. Trong cơn quẫn bách, Ng. nghĩ đến chiếc xe máy của ba và nghề chạy GrabBike với mong muốn có thể tạo ra nguồn thu nhập trang trải cuộc sống, đỡ gánh nặng cho gia đình. Nghĩ là làm, Ng. gặp thầy chủ nhiệm trình bày hoàn cảnh, xin hoãn thời gian đóng học phí và gọi điện thoại về nhà mượn chiếc xe máy ba Ng. vừa mua cách đó một năm.

Để trở thành xe ôm công nghệ, Ng. nộp về công ty giấy căn cước, bằng lái, thẻ sinh viên, bảo hiểm xe máy và trả lời khoảng 20 câu hỏi trắc nghiệm liên quan đến các tình huống giao thông và sự hiểu biết về dịch vụ của công ty. Ng. cho hay, mỗi GrabBike trước khi được công ty cấp mã số đối tác và cài phần mềm GrabBike lên điện thoại đều phải học qua nội quy công ty, quy tắc tham gia giao thông và văn hóa ứng xử với khách hàng. Chưa kể, để được công ty cấp mũ, áo có logo Grab, xế mới phải chạy được 10 cuộc xe đầu tiên.

Cuộc xe đầu tiên của Ng. là chở khách - cũng là một bạn học - từ cổng Trường Đại học Thể dục - Thể thao lên Bến xe trung tâm với giá 43.000 đồng. Sau khi công ty cắt phí 20%, Ng. bỏ túi 34.000 đồng. Chỉ tranh thủ chạy ngoài giờ học nên tổng kết tháng đầu tiên, Ng. nhận khoản lương hơn 2 triệu đồng sau khi đã khấu trừ chi phí xăng xe và phí gửi về công ty. “Số tiền ấy so với tài xế khác có thể không cao, nhưng với em khi đó quý lắm, đủ trang trải tiền thuê trọ và sinh hoạt trong một tháng”, Ng. nhớ lại.

Công việc của Ng. giờ đỡ vất vả hơn trước. Nhiều khách hàng quen khi biết em là sinh viên, đã không ngần ngại “bỏ” thêm lúc 10.000 đồng, lúc 20.000 đồng. Không ít lần, Ng. nhận vận chuyển hàng hóa từ chợ về nhà cho khách, được khách đúi vào tay bó rau, con cá, thậm chí cả bịch trái cây. Ng. nói, ưu điểm lớn nhất của lái xe công nghệ là giờ giấc linh hoạt nên không ảnh hưởng nhiều đến việc học. Đa số khách hàng đồng cảm và lịch sự, vui vẻ đánh giá “5 sao” trên ứng dụng GrabBike.

Nhiều lái xe thừa nhận, họ đến với grab vì mức thu nhập tốt hơn các ngành nghề khác, nếu chịu khó thức khuya, dậy sớm, nhận nhiều đơn hàng. Trước khi trở thành đối tác của GrabBike, anh Huỳnh Văn Quang (41 tuổi, phường Hòa Hiệp Nam, quận Liên Chiểu) là công nhân làm việc trong một nhà máy tại Khu Công

Dịch vụ vận chuyển giúp khách hàng tự tin mua sắm trực tuyến.

Ảnh: T.Y

ngiệp Hòa Khánh với mức thu nhập trung bình 7 triệu đồng/tháng. Tuy nhiên, sau khi lấy vợ và có con, mức lương ấy không đủ gia đình anh trang trải, nhất là khi con gái nhỏ thường xuyên đau ốm.

Hành trình từ việc làm công nhân đến lái xe GrabBike với anh Quang không hề dễ dàng. Anh phải đối mặt với nhiều khó khăn, bao gồm cả sự cạnh tranh cao từ số lượng lớn lái xe grab khác. Anh Quang chia sẻ, ngày đầu chạy grab, anh bị các tài xế xe ôm truyền thống trước cổng Trường Đại học Bách khoa (Đại học Đà Nẵng) xua đuổi. Rút kinh nghiệm, những lần tiếp theo, anh đứng cách họ một quãng xa, khi có cuộc trên ứng dụng mới chạy tới đón khách. “Nghề này, muốn có thu nhập phải chạy thường xuyên và không được hủi chuyến. Nhiều đợt rơi vào cuối tháng, tiền trong nhà đã cạn, tôi cố gắng chạy liên tục từ 5 giờ đến 23 giờ với niềm tin “năng nhặt, chặt bị”. Vất vả, mệt mỏi đủ cả nhưng nhiều lúc không có khách cũng chỉ dám đậu xe nghỉ ngơi trên vỉa hè chứ không về nhà vì sợ mất mồi”, anh Quang bộc bạch.

Với tài xế xe ôm công nghệ, khoảng thời gian mệt mỏi nhất là chờ khách vào giờ cao điểm, khi hàng trăm xe cộ đan xen, nối nhau trên đường. Nhiều năm trong nghề, anh Quang cho biết có tài xế đạt mức thu nhập gần 1 triệu đồng/ngày nhưng số này khá ít. Theo anh, để nhận về khoản đó, trung bình một ngày tài xế phải nhận 50-55 cuộc và chạy liên tục trên đường từ sáng sớm đến tối mịt. Thời gian ăn uống, nghỉ ngơi chỉ khoảng 10-15 phút rồi phải bật ứng dụng chờ khách. Như vậy thì quá vất vả và ảnh hưởng không nhỏ đến sức khỏe tài xế.

Nỗi lo “chiết khấu”

Cùng với sự phổ biến của dịch vụ gọi xe qua ứng dụng, sự cạnh tranh trong ngành vận chuyển đang ngày càng trở nên khốc liệt. Nhiều lái xe cho biết họ không chỉ cạnh tranh với những tài xế khác mà còn phải nhanh chóng thích ứng với sự thay đổi trong môi trường kinh doanh. Ngoài những áp lực về doanh số, áp lực trong tìm kiếm và giữ chân khách hàng, thu nhập của tài xế ngày càng giảm do Grab đưa ra nhiều quy định mới về mức chiết khấu cho mỗi đơn hàng.

Nguyễn Văn Bình, tài xế GrabFood khu vực Hải Châu cho biết, hơn 2 năm nay, thu nhập hằng tháng của anh giảm hơn 20% do grab tăng giá các dịch vụ

GrabCar, GrabBike, GrabFood... Anh đơn cử, trước đây, với cuộc xe giá 100.000 đồng, anh bỏ túi 80.000 đồng, nhưng từ cuối năm 2020, khi grab tăng chiết khấu lên 28%, cuộc xe 100.000 đồng, tài xế chỉ nhận về 72.000 đồng. “Mức chiết khấu tăng cùng với việc áp dụng các khoản phí giao dịch mới đã làm giảm thu nhập ròng của nhiều tài xế. Điều này khiến chúng tôi không hài lòng, thậm chí lo lắng về mức thu nhập của lái xe công nghệ trong tương lai”, anh Bình cho hay.

Bên cạnh đó, không ít tài xế công nghệ làm việc cho các ứng dụng giao hàng online cũng phàn nàn về mức chiết khấu cho mỗi đơn hàng ngày càng tăng. Cụ thể, ứng dụng GrabFood, Baemin thu về 25%/đơn, Loship 27,5%/đơn và Foody 18%/đơn... dẫn đến số tiền tài xế thực nhận khá thấp. Anh Bình chia sẻ thêm, năm 2014, khi mới vào Việt Nam, grab có mức chiết khấu 15%/cuộc, đồng thời có thêm nhiều chính sách khuyến khích như tặng điểm thưởng, tặng chặng cho tài xế. Đến năm 2017, mức chiết khấu đơn hàng tăng lên 20%, năm 2018 tăng 23,6% trước khi tăng lên 28% vào năm 2020. Trong cộng đồng chạy grab, nhiều tài xế mới, sau thời gian làm việc không đạt thu nhập như mong muốn đã quyết định rao bán xe, mũ, áo, dù trước đó không ngại vay tiền mua xe máy, thậm chí ô-tô để trở thành đối tác của hãng này.

Luật sư Nguyễn Văn Vinh Điền, Văn phòng Luật sư Đồng Thông (quận Hải Châu) thông tin thêm, từ tháng 2-2022, grab tiếp tục thay đổi chính sách thuế giá trị gia tăng theo Nghị định 15/2022/NĐ-CP của Chính phủ ban hành ngày 15-2-2022. Theo đó, khoản thuế suất thuế giá trị gia tăng đối với dịch vụ kinh doanh vận tải hành khách sẽ được giảm 2% (tức mức thuế suất thuế giá trị gia tăng do người dùng chi trả là 8% thay vì 10% như trước đó). Dù vậy, đây vẫn là mức cao, ảnh hưởng trực tiếp đến thu nhập của lái xe ôm công nghệ lẫn người sử dụng dịch vụ mua, bán trực tuyến.

Số tiền thực nhận sau khi khấu trừ khoản chiết khấu, thuế giá trị gia tăng không cao, nhưng nhiều tài xế xe ôm công nghệ cho biết họ không dám từ chối nhận khách (nhất là những cuộc xe có quãng đường di chuyển ngắn), vì như vậy sẽ khó nhận thêm những cuộc tiếp theo, thậm chí mất điểm thưởng giữa thời điểm công việc còn nhiều khó khăn.

T.Y

ĐẠI HỘI HỘI NHÀ VĂN ĐÀ NẴNG LẦN THỨ IV NHIỆM KỲ 2023 - 2028

22 năm nhìn lại và đi tới

NGUYỄN KIM HUY - Chủ tịch Hội Nhà văn Đà Nẵng

Sau 22 năm thành lập (2001-2023), Hội Nhà văn thành phố nỗ lực thu hút, tập hợp đội ngũ đông đảo các nhà văn đang sống và viết tại thành phố. Đến nay, có hơn 100 nhà văn các thế hệ từ trước và sau 1975, đặc biệt là lớp nhà văn lão thành giàu kinh nghiệm sáng tác trong kháng chiến và các nhà văn trẻ sau đổi mới năm 1986 năng động, nhiệt tâm, xông xáo luôn gắn gũi, gắn bó, động viên nhau cùng đi tiếp trên con đường sáng tạo văn chương nhọc nhằn mà cũng nhiều đam mê, hạnh phúc trên từng trang viết.

Đi, tự nguyện dấn thân vào cuộc sống, rút tía từ chính cuộc sống với những vấn đề nóng bỏng của nó để viết, bạn đọc có thể hy vọng vào sức sống sâu rộng và sự lan tỏa bền lâu từ những tác phẩm của các nhà văn Đà Nẵng để lại cho tương lai!

Tiếp nối truyền thống

Vùng đất "Ngũ phụng tể phi" Quảng Nam - Đà Nẵng, từ thế hệ các "nhà văn khoa bảng, chí sĩ" ở đất Quảng thế kỷ XIX, XX như Phạm Phú Thứ, Hà Đình Nguyễn Thuật, Phan Châu Trinh, Huỳnh Thúc Kháng, Trần Quý Cáp, Trần Cao Vân... đến các nhà văn tiên bối như: Khuông Hữu Dụng, Phan Khôi, Hằng Phương, Thái Can, các nhà văn Tự Lực Văn đoàn gốc Quảng Nam đến các nhà văn trong chiến tranh Hoàng Châu Kỳ, Nguyễn Văn Xuân, Nguyễn Văn Bồng, Võ Quảng, Trinh Đường, Phan Tú, Nguyễn Ngọc, Thu Bốn, Lưu Trùng Dương, Bùi Minh Quốc, Thái Bá

Lợi, Đông Trình... họ là những nhà văn chủ lực đã góp phần làm nên các thời đại văn học rực rỡ trong lịch sử văn học Việt Nam với Thơ mới, tiểu thuyết Tự Lực văn đoàn và những tác phẩm lớn trong chiến tranh giai đoạn từ 1945 đến 1975. Kế thừa truyền thống đó, Hội Nhà văn Đà Nẵng với hơn 22 năm thành lập đã nỗ lực thu hút, tập hợp đội ngũ đông đảo các nhà văn đang sống và viết tại thành phố. Đến nay đã có hơn 100 nhà văn các thế hệ từ trước và sau 1975, đặc biệt là lớp nhà văn lão thành giàu kinh nghiệm sáng tác trong kháng chiến và các nhà văn trẻ sau đổi mới năm 1986 năng động, nhiệt tâm, xông xáo luôn gắn gũi, gắn bó, động viên nhau cùng đi tiếp trên con đường sáng tạo văn chương nhọc nhằn mà cũng nhiều đam mê, hạnh phúc trên từng trang viết.

Hơn 22 năm qua, nhiều tác phẩm của các tác giả là Hội viên Hội Nhà văn thành phố thường xuyên ra mắt bạn đọc gần xa với nhiều tác phẩm

Đoàn nhà văn Đà Nẵng đi thực tế sáng tác tại Quảng Trị vào tháng 5-2022.

Ảnh: N.K.H

đã trở nên quen thuộc và được trao tặng nhiều giải thưởng quốc tế, quốc gia, với các tên tuổi được bạn đọc yêu mến và ghi nhận. Những tác phẩm đoạt giải phần nào khắc họa diện mạo văn học khá phong phú đa dạng, kể cả về nội dung lẫn thể loại, là những dẫn chứng sinh động cho niềm say mê văn chương và những nỗ lực không ngừng trên con đường sáng tạo văn học của các nhà văn Đà Nẵng. Tuy nhiên, có thể thấy một thực trạng, các nhà văn Đà Nẵng hiện nay, đặc biệt là thế hệ các nhà văn trẻ sau 1986, được đào tạo bài bản, có ý thức đọc và học, nhưng trước những biến chuyển lớn lao mọi mặt và tác động dữ dội của cuộc sống hiện đại với những vấn đề gay gắt nổi lên mỗi ngày, dường như chỉ muốn viết một cách tự do, ngẫu hứng, theo sự yêu thích và mong muốn riêng. Nếu muốn làm nên những

tác phẩm thật sự, để đời, lan tỏa sâu rộng và bền bỉ, điều kiện tiên quyết thiết nghĩ phải là sự nỗ lực đầu tiên của bản thân các nhà văn về sự đọc, sự học, say mê và miệt mài khám phá tiếp thu những cái đẹp, cái hay ngàn đời từ kho tàng tinh hoa văn học nhân loại.

Mặt khác, hiện nay những vấn đề hiện tại của Đà Nẵng thường được các nhà văn sử dụng một thể loại thích hợp hơn: bút ký. Nhưng, như nhiều bạn đọc nhận định, các bút ký của các tác giả Đà Nẵng khá nhẹ nhàng, thiên về ca ngợi, hoặc thậm chí viết theo phong trào, cuộc thi với những đề tài đã được ấn định sẵn, khó gây được ấn tượng mạnh mẽ với người đọc vì thiếu các vấn đề gai góc đang nổi cộm lên từ cuộc sống thường ngày của thành phố.

Một khuynh hướng sáng tác có thể do quan niệm nghệ thuật kinh điển ảnh hưởng khá sâu đến các nhà văn

Đà Nẵng là thường đầu tư viết về những vấn đề vĩ mô, có tính nhân văn cao cả, có chiều sâu triết học và chiều rộng rung cảm bao la. Nhiều tác phẩm theo khuynh hướng này đã rất thành công, nhưng không ít tác phẩm cần một thời gian dài để hiểu, để nhận ra giá trị hoặc rất cần sự chỉ dẫn phân giải của các nhà phê bình văn học, một điều đang là hiếm hoi trong thực trạng văn học cả nước hiện nay. Và nó cũng giải thích vì sao văn học Đà Nẵng hiện tại, ngoài một số tác phẩm công phu, hình như còn thiếu dấu vết sôi động nóng bỏng của cuộc sống, ít có bóng dáng những tác phẩm gây tiếng vang, gây nên dư luận xôn xao như ở các vùng văn học khác.

Chuyên nghiệp trong sáng tạo

Trong xu thế xã hội hiện đại, việc đòi hỏi một nhà văn phải có tính chuyên nghiệp, suốt đời chỉ dành thời gian, sức lực cho văn chương gần như là điều bất khả thi. Nhưng lịch sử văn học nhân loại đã cho thấy, những tác phẩm lớn chỉ xuất hiện ở các nhà văn lớn chuyên nghiệp, dám đánh đổi tất cả để hiến mình cho văn chương. Ở một điều kiện nào đó, nếu như có niềm say mê lớn lao và một ý chí kiên định để quyết có tác phẩm để đời, chắc chắn chúng ta vẫn có thể phấn đấu để mỗi người thành một nhà văn chuyên nghiệp... Hữu hạn, nghĩa là trong một khoảng thời gian nhất định nào đó trong cuộc đời toàn tâm toàn ý dành cho tác phẩm của mình,

(Xem tiếp trang 15)

Tản mạn cuối năm...

NGÔ THẾ LÂM

Có một đoạn khúc thật lạ, cứ tuần hoàn mãi miết theo dòng chảy của thời gian nhưng mỗi khi chạm vào, ta lại thấy xốn xang bao nghĩ suy diệu vợi. Khi nao nao tiếc nuối, khi rộn ràng hân hoan, khi lại nhẹ nhõm an thái... Đó là muôn vẻ cung bậc xúc cảm của những ngày cuối năm.

Ngồi thật yên, chậm lòng một chút, ta nghe thật rõ thanh âm ngày tháng cũ vọng về. Bao được mắt đời người đã hồn nhiên uốn khúc trôi qua như một dòng sông, lúc thẳng, lúc quanh co, khi ghềnh thác lao đao nhưng cuối cùng vẫn là một dòng xuôi chảy. Về nghe nốt nhạc thời gian bởi bởi trôi trên muôn nỗi vui buồn trong từng câu chuyện kể.

Ta mỉm cười bao dung với thói đố kỵ, tị hiềm vây bủa những ngày xa để cảm nhận hạnh phúc đủ đầy với một cõi lòng qua bao giông đã bình yên neo đậu.

Cuối năm, gột rửa hết bụi bặm đường xa, ta coi nói lòng mình để chuộc lỗi với đời. Ta chiêm nghiệm và học được cách thỏa hiệp với cõi nhân sinh đầy trầm luân, bất trắc, biết gạt bỏ đi bao giận hờn, oán ghét đeo nặng thể thái nhân tình, để dàng thứ tha lỗi cho người, cho cả chính ta để yêu thương nhiều hơn, nhân hậu với nhau hơn.

Cuối năm, ấy là lúc ta giải phóng nhọc nhằn, gác lại bao mệt mỏi của những tháng ngày mưu sinh trôi nổi. Thấm cảm ơn những lỗ lăm, thất bại đã giúp ta

chín chắn bội phần, tập cho ta một nghị lực để đương đầu với những khó khăn, trở ngại còn đợi chờ phía trước. Thấm cảm ơn thời gian - người thầy mở lối, dịu dặt ta ngày một trưởng thành. Ta nhẹ nhàng phóng sinh nỗi buồn, gửi lại cho ngày tháng cũ những muộn phiền còn lẫn khuất canh cánh trong tâm tư.

Trong ta dậy lên niềm an vui khi ba mẹ tuy ngày một già đi cùng tuổi tác, tấm lưng đã cong xuống sau bao năm tháng nhọc nhằn nhưng vẫn khỏe mạnh, tinh anh. Để rồi, ước mong người vẫn cùng ta đồng hành thật dài lâu trên dòng đời, là chỗ dựa bình yên nhất cho ta ghé về sau những dặm dài tha hương nơi đất khách, sau những va vấp, túi hờn.

Cuối năm, về lại quê nhà. Ta gặp lại nơi chốn thân quen và gắn gũi có tên là quê hương để mãi tin rằng nơi chốn ấy sẽ không bao giờ là một khái niệm nhảm chán với cuộc đời mỗi con người. Bởi thế, dù đã bao lần rời đi, bao lần về lại vẫn vẹn nguyên niềm luyến thương, day dứt. Cũng vì nặng gánh mưu sinh, ta dứt áo rời quê nhà biên biệt, nuôi nấng ước mơ, mang khát vọng vào đời. Một ngày, bỗng thấy tiếc nuối khôn nguôi bao tháng năm dang dở trôi qua, ta thu vén cho đời mình mà hoài phí biết bao thời gian để được sống, được gắn gũi, yêu thương, chăm sóc đáng sinh thành. Chợt nhiên, thấy mình thật có lỗi.

Cuối năm, ta xếp lại gọn gàng những dở dang, bỏ

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

ngỏ ngày qua. Có những nỗi buồn, niềm đau xưa cũ, ta dùng cảm vút bỏ cho thanh sạch lòng mình. Có những khoảnh khắc yêu thương, ngọt ngào nhưng không trọn vẹn, ta xin được giữ lại và cất vào ngăn kéo tâm hồn, nâng niu thành kỷ niệm bền sâu.

Cuối năm, biết bao điều muốn ngỏ, muốn được sẻ chia. Ta thường thu dọn

lòng mình như thế, để rời lại nhen lên niềm tin, hi vọng cho một hành trình mới ngày mai.

Ngoài kia, những cánh én báo tin xuân đã chao nghiêng trên vòm trời quê hương. Những cánh chim chờ đợi tin yêu và ước vọng, như lòng ta bây giờ, đang chớm nở một miền xuân bằng khuâng...

N.T.L

Chuyện xưa
xứ Quảng

“Long mạch” của một ngôi làng

LÊ THỊ

Hà Khê (Khe Sen) là dòng nước chảy qua giữa làng Hà Lam được người xưa xem là long mạch của làng, nay là điểm nhấn trong quy hoạch phát triển của thị trấn Hà Lam.

Từ làng đến thị trấn

Dựa vào những thông tin từ các hiện vật và tư liệu ta có thể nghĩ làng Hà Lam (nay là thị trấn Hà Lam, huyện Thăng Bình) có thể được thành lập vào cuối thế kỷ thứ XV và do những người di cư từ vùng Kỳ Anh, tỉnh Hà Tĩnh (trước đây là phủ Hà Ba, trấn Nghệ An) sau cuộc nam chinh của vua Lê Thánh Tông vào năm 1471.

Sách *Hà Lam xã chí* được Hội đồng bảo tộc tiền hiền Hà Lam biên soạn năm 2003 cho biết: “... Dựa vào gia phả tộc Võ Văn thì làng được xây dựng cách đây khoảng 500 năm. Ngải thi tổ là Võ Văn Khâm tước Đình Bửu hầu, từ phủ Hà Ba, trấn Nghệ An, với sứ mệnh thiêng liêng đi dân mở cõi, trên đường khảo sát để tìm nơi định cư đã đến Hà Lam. Nơi đây có cây cối um tùm ruộng đất hoang vu chưa có xá hiệu nên cùng bạn bè quy dân lập ấp. Thấy cảnh đẹp, có nước chảy, có hoa sen bèn lấy câu “Lam điền chủng ngọc, Hà Ba hương viễn” mà đặt nên xã hiệu Hà Lam”.

Còn theo gia phả tộc Nguyễn Đức thì ngải thi tổ là Lương Xuyên hầu thấy trên đất có khe sen chảy xuống, dưới có đồng ruộng mạ xanh như chàm, nên đặt tên là Hà Lam.

Có một điều làm nhiều người thắc mắc là làng được thành lập sớm nhưng sách cũ lại không nhắc đến tên làng. Sách *Ô châu cận lục* (Dương Văn An, 1553) đã đành, sách *Phủ biên tạp lục* của Lê Quý Đôn viết năm 1776, trong danh sách các làng xã (nhiều phủ, thôn, ấp, thuộc, phường, châu, vi từ) ở tất cả phủ, huyện cũng đều không thấy tên xã Hà Lam. Rất may trong mục nói về hình thế núi sông, thành lũy, trị sở, đường sá, bến đò, nhà trạm... mới nhắc đến địa danh Hà Lam: “... các xã Hương Lý, Hương Lộc, Hương Tuyên, quán Cát, quán Liễu đến xã Hà Lam mất một ngày; từ Hà Lam đi qua quán Cây Mít, xã Ba Tư, quán Trường An, xã Cẩm Lũ, quán Kế Xuyên, quán Trà Long, quán Lò Thối, quán Lối, quán Tháp đến chợ Chiên Đàn hết một ngày...” (*Phủ biên tạp lục*, NXB Khoa học, Hà Nội, 1964, trang 121).

Đến thời nhà Nguyễn, làng Hà Lam mới được xác định cụ thể. Theo *Địa bạ triều Nguyễn* soạn trong khoảng 1812-1818, Hà Lam là một trong 29 làng của tổng Phú Mỹ Trung, huyện

Một đoạn của Hà Khê nơi có cầu Hà Kiều bắc qua.

Ảnh: L.T

Lê Dương, phủ Thăng Hoa. Làng có tứ cận: Phía Bắc giáp xã Ngọc Sơn, xã Liễu Trì lấy bờ ruộng làm giới; phía Nam giáp phường Phúc An (thuộc Chu tượng), thôn Cây Mít; phía Đông giáp xã Cây Mít, xã Cây Sơn, lấy bãi cát làm giới; phía Tây giáp xã Thanh Ly, thôn Đồng Thế, xã Phú Sơn.

Sau Cách mạng Tháng Tám, Hà Lam lần lượt thuộc xã Thăng Hòa, Thăng Châu rồi Thăng Điện. Sau năm 1954, thời Việt Nam Cộng hòa, huyện đổi lại thành quận, Hà Lam thuộc xã Bình Nguyên. Sau 1975, từ 1984, thôn Hà Lam được tách khỏi xã Bình Nguyên nhập cùng các thôn Đồng Thái và Chung Phước để thành lập thị trấn Hà Lam, làm trung tâm hành chính của huyện Thăng Bình.

Từ lâu làng Hà Lam được chọn làm lỵ sở của phủ Thăng Hoa (Bình). Sách *Đại Nam Nhất thống chí* cho biết: “Lỵ sở phủ Thăng Hoa đặt tại làng Hà Lam, có chu vi 51 trượng, rào bằng tre, dựng năm Minh Mạng thứ 2 (1821)”.

Hà Khê, long mạch của làng

Chảy qua giữa làng Hà Lam là một dòng nước tự nhiên có rất nhiều sen gọi là Hà Khê (Hà: sen, Khê: khe nước). Vào đầu thời Nguyễn, do nhu cầu về thủy lợi, hương chức của làng đã vận động người dân chung sức chung tài đắp một con đập ở đầu nguồn và khơi rộng lòng khe để đưa nước từ sông Ly Ly về tưới cho cánh đồng làng. Sau khi được cải tạo, Hà Khê đã rộng ra và uốn khúc quanh co như dáng một con rồng lại có những đoạn rộng và sâu nên được gọi là Cừu Khúc Hà Trì (Bàu Sen Chín Đoạn).

Dấu tích của Hà Trì Cừu Khúc để lại là một khe nước có chỗ rộng chỗ hẹp dài độ 7km, chạy từ sông Ly Ly (thôn Quý Thạnh, xã Bình Quý) chảy trên địa phận xã Bình Quý độ 2km, băng qua quốc lộ 14B (nay là đoạn đường Tiểu La) ở cầu Bốn Thước sau đó nhập vào làng Hà Lam chảy qua trước chùa Phước Nguyên, qua cầu Hà Kiều rồi chảy về Đông. Sau khi băng qua quốc lộ

1A, dòng nước đổ vào cánh đồng Hà Lam, sau đó được một kênh dẫn vào Bàu Bàng (Bình Phục). Con đập điều hòa nguồn nước cho dòng khe không gây tình trạng cạn kiệt cho sông Ly Ly vào mùa khô và lụt lội vào mùa mưa.

Nhiều người lớn tuổi ở Hà Lam tin rằng Hà Khê không chỉ là một công trình thủy lợi quan trọng góp phần đem lại sự no ấm cho dân làng, một điểm nhấn trong cảnh quan của làng mà còn mang ý nghĩa phong thủy. Con rồng sen Hà Khê ngày trước đã giúp làng nhận được tiếng thơm với tám biển triều đình Tự Đức ban tặng có nội dung “Thiện tục khả phong” (Việc thiện đáng quý) mà còn giúp làng trở thành làng khoa bảng hàng đầu của huyện Lê Dương thời Nho học với 1 phó bảng (Nguyễn Thuật), 5 cử nhân (Nguyễn Tạo, Nguyễn Uyển, Nguyễn Chúc, Nguyễn Hữu Quang, Nguyễn Hữu Lộc) và 18 tú tài, chiếm 20% số khoa bảng toàn huyện!

Vào năm 1890 tại khu vực giữa ấp Thị và ấp Trung của làng có xây dựng một cây cầu bằng gỗ lấy tên là Hà Kiều. Năm 1900 cây cầu được trùng tu lại kiên cố hơn. Dịp này người ta đã dựng bia để ghi lại sự kiện này. Hiện nay tấm bia vẫn còn.

Ngày nay, trong quy hoạch phát triển không gian đô thị của thị trấn Hà Lam, đang có xu hướng mở rộng về phía Nam (phía hữu ngạn của Hà Khê). Vô tình thị trấn chia thành hai khu vực: Khu cũ nằm ở phía tả ngạn, khu mới nằm ở phía hữu ngạn. Hà Kiều trở thành “khu vực trung tâm”, “không gian cảnh quan” của thị trấn.

Bỏ qua vấn đề phong thủy Hà Khê (Hà Trì Cừu Khúc) đang có vai trò rất quan trọng đối với quy hoạch phát triển của một huyện lỵ đang trên đà phát triển mạnh, thiết nghĩ, vấn đề hàng đầu hiện nay đối với Hà Khê mà chính quyền và nhân dân phải lưu ý là việc duy trì một dòng chảy thông suốt (không bị san ủi, bồi lấp hay cạn dòng) và tránh ô nhiễm nguồn nước.

L.T

Cửa sổ Tri thức

Biểu tượng con gà trên Nhà thờ Con Gà

* Trong lần lên thăm Đà Lạt tôi thấy ở đây có Nhà thờ Con Gà, tên gọi giống Nhà thờ Con Gà ở Đà Nẵng. Vì sao lại có tên gọi trùng hợp như thế? (Trần Quang Hà, Hải Châu, Đà Nẵng).

- Nhà thờ Chính tòa Đà Lạt có tên chính thức là Nhà thờ Chính tòa Thánh Nicôla Bari nhưng lại có tên gọi khác là Nhà thờ Con Gà, bởi trên đỉnh tháp chuông có tượng một chú gà khá lớn. Đây là nhà thờ chính tòa của vị giám mục Giáo phận Đà Lạt, cũng là nhà thờ lớn nhất Đà Lạt, một trong những công trình kiến trúc tiêu biểu và cổ xưa nhất của thành phố này do người Pháp để lại. Nhà thờ được khởi công xây dựng vào ngày 19-7-1931.

Theo các tài liệu thuyết minh, trên thánh giá đặt trên đỉnh tháp chuông có tượng một con gà (cách mặt đất 27m) bằng hợp kim nhẹ rỗng bên trong được tráng phủ một lớp hóa chất đặc biệt đồng dài 0,66m, cao 0,58m quay quanh một trục bạc đạn để chỉ hướng gió. Con gà vừa là biểu tượng của nước Pháp (Coq Gaulois: Gà trống xứ Gaulle), vừa là biểu tượng của sự sám hối, theo đoạn Tân Ước kể lại việc Chúa Giê-su quở trách Phê-rô (một trong 12 tông đồ của Người): “Đêm nay gà chưa gáy, con sẽ chối Ta ba lần...”

Con gà xoay theo hướng gió trên một vòng bạc rất nhẹ. Người dân bản xứ kháo nhau rằng con gà là “đài dự báo thời tiết” rất hiện đại. Thực ra vì con gà ở trên cao, để phòng gió tạt gây đổ người ta đã thiết kế cho nó quay hướng theo chiều gió.

Một điều lý thú, Nhà thờ Con Gà Đà Lạt là bối cảnh để nhạc sĩ Nguyễn Vũ sáng tác bài hát Bài thánh ca buồn vào năm 1944.

Cũng theo các tài liệu thuyết minh, Nhà thờ Chính tòa Đà Nẵng có tên chính thức là Nhà thờ Thánh Tâm Chúa Giêsu, là nhà thờ chính tòa của Giáo phận Đà Nẵng. Đây là nhà thờ duy nhất được xây dựng tại Đà Nẵng thời Pháp thuộc, được khởi công từ tháng 2-1923 trên khoảng đất trống đường Rue du Musée (nay là đường Trần Phú), đến ngày 10-3-1924 đã làm lễ cung hiến và khánh thành.

Giống như Nhà thờ Chính tòa Đà Lạt, trên nóc Nhà thờ Chính tòa Đà Nẵng ở vị trí cột thu lôi cũng có tượng một con gà màu xám làm bằng hợp kim dùng làm vật xác định hướng gió. Vì vậy mà nhà thờ này cũng có tên là Nhà thờ Con Gà. Con gà được làm bằng hợp kim nên khá nhẹ, bên ngoài là lớp tráng phủ cực kỳ đẹp mắt.

Ở Đà Nẵng từng có một vườn hoa tên là Vườn hoa Diên Hồng, dân gian quen gọi là Vườn hoa Con Gà, nằm trong khu đất nay giới hạn bởi 4 con đường: Hùng Vương, Nguyễn Chí Thanh, Phạm Hồng Thái, Yên Bái. Nhà nghiên cứu sử học Võ Văn Dật trong cuốn *Lịch sử Đà Nẵng* (1306-1975), NXB Nam Việt, CA, 2007, cho biết, chính giữa khu đất này là một đài kỷ niệm lính Việt tòng chinh qua Pháp và chết trong Thế chiến thứ nhất (1914-1918). Trên đỉnh đài có một cột thu lôi mà phần trên cùng là một con gà trống bằng đồng, đó là Coq Gaulois - biểu tượng của nước Pháp. Vì thế, người Việt ở Đà Nẵng bấy giờ gọi là Công trường Con Gà hay Tháp Con Gà.

Ở quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh cũng có một nhà thờ Công giáo gắn biểu tượng gà trống Gaulois. Theo Wikipedia, đó là Nhà thờ Huyện Sỹ (tên chính thức là Nhà thờ Thánh Philipphê Tông đồ) đã hơn 100 tuổi. Đây là nhà thờ của giáo xứ Chợ Đũi thuộc Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh. Nhà thờ do ông bà Lê Phát Đạt, tức Huyện Sỹ, hiến đất và xuất 1/7 gia tài để xây dựng. Ngọn tháp chuông chính cao 57m kể cả chiều cao thánh giá và con gà trống Gaulois.

ĐNCT

Tượng Gà trống Gaulois trên đỉnh tháp chuông Nhà thờ Con Gà Đà Lạt.

Ảnh: V.T.L

thơ TẠ VĂN SỸ

Sinh năm 1955, quê Tây Sơn - Bình Định

Đang sống và làm việc tại Kon Tum

Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam

Với 15 năm chạy xe thổ nuôi sống gia đình, thế nhưng Tạ Văn Sỹ đã xuất bản 5 tập thơ, 3 tập văn xuôi và 4 tập biên khảo về mảnh đất Kon Tum, nơi anh sống và viết. Đây là những tác phẩm mang nặng đê đầu từ một phận người... đầy hơi thở của cuộc sống. Nhiều người biết thơ anh một phần cũng từ nghề xe thổ này. Hết đi làm vàng, lên núi đốt than, rồi chạy xe ôm nuôi sống gia đình, Tạ Văn Sỹ một đời lận đận với thơ. Nhưng cũng nhờ thơ mà anh thành danh, sống thẳng ngay chân thành với cuộc đời. Thơ anh giản dị và chân chất như chính cuộc đời anh: "Đục trong chịu với phận nghèo/ Gian nan cuộc sống, gieo neo kiếp người".

(Nhà thơ Nguyễn Ngọc Hạnh chọn và giới thiệu)

Đêm rời Hà Nội

Có một hôm tôi ở bên Hà Nội
Nhớ một người tận mãi phía Hà Đông
Dấu Hà Nội - Hà Đông giờ chỉ một
Mà sao tôi cứ nhớ đến nao lòng

Ấy là tối tôi sắp rời Hà Nội
Hẹn Hà Đông gặp gỡ để chia tay
Người ấy đến rồi về, tôi ngồi lại
Buồn một mình, rượu uống đến ngày say

Người ấy vốn gốc kinh kỳ Hà Nội
Giờ làm người xứ "áo lụa Hà Đông"
Nên lạ lắm, có gì không hiểu nổi
Cứ hút tôi như nước cuốn theo dòng

Và, đêm ấy thế là tôi thức trắng
Sáng lên tàu gà gặt ngủ lơ mơ
Mơ lẫn lộn Hà Đông rồi Hà Nội
Để cuối cùng bất chợt những câu thơ...

Về quê

Bao năm sống chốn thị thành
Ngỡ mình đã nhuộm đỏ xanh màu mè
Làng xưa mỗi dịp quay về
Mới hay đất thói quê lẻ vẫn nguyên.

Viếng ông bà, vái tổ tiên
Thăm cô chú bác, xóm giếng thôn lân
Hỏi han trong họ, ngoài làng
Bạc trên phận dưới, rõ ràng chào thua.

Quê nghèo dọi nắng dột mưa
Bát cơm được sớm, lo trưa tính chiều
Nhưng mà gìn giữ, chắt chiu
Truyền đời cái nghĩa tin yêu, thật thà.

Mai ra với thị thành xa
Quà quê: tằm nếp, con gà, quả cam...
Thảo thơm nghĩa xóm tình làng
Chút hương cố xứ luôn mang theo cùng.

Giao thừa tuổi 50

Bóc tờ lịch cuối, ngắn ngo
Tròn năm mươi tuổi là giờ này đây
Khuya, còn sót được vài giây
Rượu suông tôi rót ly đầy mời tôi...

Thấy mình chú bé lên mười
Ngác ngơ theo mẹ bước rời xa quê
Đêm đêm mộng quần quanh về
Cái nơi bãi lúa bờ tre xa vời...

Thấy mình phơi phới đôi mươi
Lao đao giữa bước ngoặt đời, hụt chân
Bao nhiêu vọng ước xa dần
Sống như một kẻ vong thân giữa đời

Thấy mình trẻ trắng ba mươi
Trắng hai tay - vốn liếng đời mang theo
Đục trong chịu với phận nghèo
Gian nan cuộc sống, gieo neo kiếp người

Thấy mình sung mãn bốn mươi
Ném thân vào cuộc rong chơi dậm trường
Câu thơ lem lấm bụi đường
Trái lòng say với muôn phương đất trời

Thấy mình giờ tuổi năm mươi
Ơ kìa! - Đã quá nửa đời rồi đây
Khuya, còn sót được vài giây
Rượu suông tôi rót ly đầy... mời tôi!

T.V.S

Cuộc sống qua ảnh

Nghề kéo lưới rừng

Kéo lưới rừng tại biển Mân Thái (quận Sơn Trà) là nghề rất đặc biệt bởi những người làm nghề này đa số là những ngư dân đã lớn tuổi và thời gian hoạt động chủ yếu ở trên bờ. Cứ vào những ngày biển êm, lặng sóng là từng tốp ngư dân lại rủ nhau ra bờ biển để kéo lưới rừng. Ngư cụ phục vụ cho nghề này chỉ đơn giản là 1 tấm lưới dài vài ngàn mét, thuyền thúng và số lượng người tham gia khoảng từ 15 đến 20 ngư dân. *Đà Nẵng cuối tuần* giới thiệu đến bạn đọc nghề khai thác hải sản độc đáo với truyền thống lâu đời tồn tại đến ngày nay qua chùm ảnh của Minh Tú (Đà Nẵng).

Nghề kéo lưới rừng đỡ nặng nhọc hơn nên đa số những người tham gia đều là phụ nữ hoặc người đã lớn tuổi.

Thời gian kéo lưới rừng ngư dân thường chọn vào sáng sớm và có thể kéo dài đến chiều tối, tùy thuộc vào thời tiết nên không cố định thời gian trong ngày.

Để hành nghề lưới rừng, ngư dân phải sắm tấm lưới dài, mắt lưới nhỏ. Hai người phụ trách công việc thả tấm lưới đó từ bờ ra biển khoảng 1,5km, rồi thả vòng theo hình bán nguyệt sao cho lưới vừa giáp vào bờ. Khi lưới đã được giăng ra ngoài biển, mọi người trên bờ chia thành 2 tốp, mỗi bên 6 - 8 người cầm dây rừng kéo lên, các loại cá biển sẽ lọt vào trong lưới.

Trung bình, mỗi lần kéo như vậy sẽ mất khoảng 2-3 giờ đồng hồ.

Kéo rừng cần có sức khỏe, kiên trì, kết hợp sức mạnh của cả tập thể.

Nếu thời tiết tốt thì công việc làm được thường xuyên, mỗi ngày 1 người cũng kiếm được từ 300.000 đến 500.000 đồng.

Hải sản vừa đánh bắt bằng kéo lưới rừng tươi ngon nên nhiều người đến mua tại chỗ.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Nỗi niềm tháng Chạp

TRẦN VIỆT HOÀNG

Thời gian thoáng chốc đi qua ta. Với nó ta như một con người đa vai, khi chăm chăm, khi nín thở, khi chạy đua, khi nuối tiếc... Sau bao nhiêu nhất cử ta đã đối đãi với dòng chảy miền viễn ấy, lòng ta có đủ đầy hay vơi bớt, ta chờ vơi sau cuối hay viên mãn tháng năm? Ta đã đi qua tháng ngày với tất cả những cung bậc cảm xúc của mình, những cung bậc ấy chẳng phải giống như những cung đàn, ta gảy cho thế gian này nghe với tất cả những trầm, những bổng. Để rồi ta nhận lại sự đồng điệu sâu sắc, sự đồng điệu ấy khiến ta yêu thêm cuộc sống đẹp đẽ này.

Ta đứng giữa tháng Chạp, nghe gió mùa đông rít thổi. Gió băng từ nẻo cao, qua trung du, rồi về với không gian thân thuộc này. Gió như người bạn quen mà lạ, gió làm xa thêm con đường trở về, gió làm những triển đề mùa đông hoang tàn, gió

làm người gầy chừa chan nỗi thốn thốc. Ta lặng lẽ trong những ngày tháng cuối năm ở thành phố, nhìn gió, nghe gió, cảm gió rồi nhờ gió mà làm đầy lấy chính mình. Chùng chình nhịp phố sáng đông chăm chăm, lạnh buốt nỗi mùa đông đơn côi hanh hao, hệt hăng khi ta nhìn những tròn đầy hạnh phúc trên phố mà tự thương lấy những vờ vãng của mình. Gió tháng Chạp làm ta chộn rộn khi nhìn thời gian hối hả, nhìn dòng người thác chảy để hoàn thành nốt những công việc cuối cùng. Lạnh lắm mà ta vẫn vậy, cố học cách phong trần, chẳng cần đến một mảnh khăn vấn đường hoàng xuống phố, cho cái yếm hầu se sắt nổi lạnh, rồi đem đến lại sứt sùi, ho khan... Nhưng tiếng ho ấy đối với ta có phải là âm thanh để làm màn đêm nơi căn phòng chộn rộn, là sự giao tiếp với những cành cây khô khốc ngoài cánh cửa sổ kia?

Tháng Chạp khiến ta đa cảm. Mùa xuân chẳng còn xa xôi nữa, dù có tha thiết đợi chờ hay không thì nó

cũng sẽ trở về để tâm tình với cuộc đời này. Ta giặt mình trước một cuộc họp tổng kết cuối năm ở cơ quan, thể cũng đã gần một năm trôi đi, một năm ta hết mình với công việc. Ta nao nao trước những chuyến xe chiều muộn, người lên xe đã nhiều hơn, họ đã khép lại cánh cửa trọ ở phố để về quê sớm hơn dự định. Ta tình tại khi nhìn những quán cóc rêu phong, những gánh hàng rong lạnh thắm đêm phố, tháng Chạp rồi vẫn bên bi như vậy, Tết với họ liệu có còn xa không? Ta rộng lòng giành cho những điều bé nhỏ nhất nơi này mà dường như nhiều người bấy lâu nay đã vô tình quên nó, ấy là cái gốc cây đào ở cuối phố, ai trồng tự bao giờ, cuối chiều nay ta vẫn nán lại phía phố để bắt hết thảy lá già, cho lộc non kịp nhú, cho nụ hoa rộ lên?

Những khoảng giao của đất trời đang dần diễn ra. Những chậu hoa hồng ta trồng ở trước sân sáng nay đã thấy chúng bung sắc, dấu còn khép nép bởi cái lạnh, nhưng mùi

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

hương cũng đủ để làm lòng ta nhẹ bẫng. Mùa đang cuối đông mà hoa đã nở như vậy, ấy thế mà bao lạnh lẽo, âm đạm nơi này đã dần mòn phai đi trong bầu tâm trí. Ta nghĩ hoa cũng như người, hoa nở như để đồng điệu với tâm hồn con người, nâng đỡ con người vượt qua những lạnh lẽo. Hoa chính là dấu hiệu mở màn cho những khoảng giao, cho những thời khắc luân hồi. Mầm xuân đã nảy trong chính mình, nhú lên để ấm dần mùa đông và khi đứng

độ nó sẽ tung tẩy để khẳng định và lan tỏa. Trong ta những ý nghĩ hạnh phúc, những viên cảnh về sự sum vầy, sự đoàn viên đã bừng dậy.

Ta nhớ nhiều hơn những buổi chiều tháng Chạp này ở quê mình. Khi còn là những đứa trẻ thơ quanh năm bầu bạn với đồng ruộng, lũ trâu đàn bò sau những buổi đến trường. Nghĩ lại những nếp nhà tháng Chạp năm xưa, mái tranh gầy như ốm đẫm sương muộn, khói len lỏi vắt lên

(Xem tiếp trang 15)

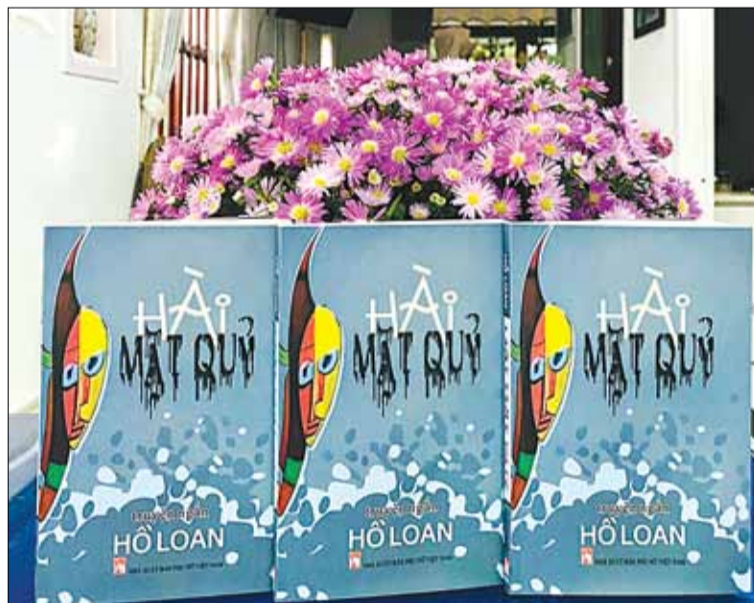
ĐỌC SÁCH

Niềm tin vào con người

NGUYỄN THỊ THU THỦY

Nếu tập truyện đầu tay "Nhu giọt chuông ngân" là âm vang trong trẻo của giọt chuông sớm bình minh, tan hòa trong không gian bao la của vạn vật thì "Hài mặt quỷ" rung ngân trong trái tim người đọc từ những bi kịch của những thân phận, những oái ăm của trò đời đen bạc, của thế thái nhân tình.

1. Chưa đầy một năm, Hồ Loạn - cây bút văn xuôi trẻ của Hội Nhà văn Quảng Nam đã cho ra đời hai tập: "Nhu giọt chuông ngân" (2022) và "Hài mặt quỷ" (NXB Phụ nữ Việt Nam, 2023). Hai tập sách, mỗi tập có độ dày hơn 200 trang, chừng 15, 16 truyện ngắn, phần nào minh chứng cho sức viết đang độ sung mãn cùng lòng mê đắm với văn chương nghệ thuật. Mỗi câu chuyện của Hồ Loạn là một lát cắt từ những trải nghiệm trong cuộc đời người đàn bà tứ tuần. Tập sách chinh phục độc giả bằng giọng kể dung dị, ngôn ngữ đậm chất Quảng... Với "Hài mặt quỷ", trong bạn sẽ đặt ra hàng loạt nghi vấn; hiển nhiên sẽ lật tìm ngay truyện ngắn mang tên chung cho cuốn sách và tôi cũng không ngoại lệ. Câu chuyện như cổ tích giữa đời thường, nhưng Hồ Loạn đâu chỉ đơn thuần kể mà lồng

Tập truyện Hài mặt quỷ (NXB Phụ nữ Việt Nam, 2023).

ghép vào đó những thông điệp về khát vọng vươn lên mãnh liệt của những mảnh đời bất hạnh, lan tỏa triết lý sống: cho đi để nhận lại nhiều hơn. Với truyện ngắn này, người đọc không chỉ ngưỡng mộ vị bác sĩ tài giỏi bao dung; không chỉ thương xót cho những ngày dài đăng đống của Hài khi mang gương mặt quỷ mà còn dành niềm yêu thương cho người cậu tật nguyền. Biết quên đi nỗi đau của mình để chia sẻ, yêu thương và cứu sống một cuộc đời, nhân vật người cậu đã giành nhiều thiện cảm nơi người đọc. Đồng thời, Hồ Loạn còn gửi gắm niềm tin vào con người và cuộc đời: dù thực tế còn lắm trái ngang nhưng người tốt vẫn còn nhiều, hãy sống chân thành thì hạnh phúc sẽ mỉm cười với bạn.

2. Để tài được nhiều truyện ngắn của Hồ Loạn để cập là thân phận con người giữa cuộc sống khắc nghiệt đời thường, là niềm trăn trở trước nhân tình thế thái. Bên cạnh hàng loạt truyện viết về số phận bất hạnh của phụ nữ đem lại nỗi cảm thương sâu sắc, mảng truyện ngắn viết về thói đời cũng để lại trong ta những dư vị chua chát qua "Vọng khuya", "Điều tử tế còn lại"... Riêng truyện ngắn đầu tập sách "Bản piano bất hủ", tác giả đã mượn chuyện loài mèo để khái quát về một hạng người trong xã hội: cam chịu mất tự do để được cung phụng, chiều chuộng, được ăn no mặc ấm mà không chịu dấn thân trải nghiệm để có cuộc đời ý nghĩa hơn. Thông qua nghệ thuật biến chuyển trong tâm lý nhân vật,

từ nỗi khát khao, thèm muốn đời sống quý tộc của một con mèo hoang, truyện ngắn đã hàm ẩn lời nhắc nhở về việc mài mê chạy theo những toan tính nhỏ hẹp đời thường mà đánh mất đi hoài bão một thời đã từng vun đắp. Để duy trì sinh mạng cho bản thân, con người phải đánh đổi nhiều thứ... Bên cạnh những nhân vật nữ dành được niềm ưu ái trong trang viết; những hình mẫu về nam nhi sống vị tha, quên mình vì người khác vẫn xuất hiện không ít trong truyện ngắn Hồ Loạn; họ có thể là những nhân vật chính như: ông lão coi sóc ngôi chùa (Nắng nơi đỉnh tháp), nhân vật "anh" (Gió thổi tứ bề)... nhưng phần nhiều họ đóng vai nam phụ, xuất hiện thoáng qua nhưng chiếm được tình yêu của độc giả: người cậu tật nguyền (Hài mặt quỷ), người cha của Hạ (Yêu thương cát lờ), cha của Hùng (Nhà tôi bên kia sông), người chồng của Diệp (Bí mật hoa tử đằng)... Phải chăng, nhà văn đã gửi gắm vào những nhân vật này niềm tin vào con người và nói như Nelson Mandela: "Sự tốt đẹp của con người là ngọn lửa có thể bị ẩn giấu nhưng không bao giờ bị dập tắt".

3. Qua những trang viết của Hồ Loạn, ta nhận ra giọng điệu buồn thương da diết cho mỗi phận đời, mỗi con người. Chất nữ tính đậm sâu không chỉ ở cách chọn đề tài, xây dựng nhân vật mà còn chất chứa trong cách kể, sử dụng ngôn từ, tạo dựng tình huống và miêu tả tâm lý... Trong nghệ thuật kể chuyện, Hồ Loạn thường kết hợp miêu tả với tự

sự, bình luận; lời trực tiếp và nửa trực tiếp; đối thoại hài hòa với độc thoại nội tâm để góp phần bộc lộ tính cách nhân vật. Ngôi kể được chọn thường ở ngôi ba; tác giả đã ẩn đi để nhân vật tự kể, vì thế mọi nhận xét đánh giá trở nên khách quan hơn. Trang văn của Hồ Loạn gần gũi bởi bối cảnh được chọn để xây dựng nên câu chuyện thông thường là ở vùng nông thôn: đó là một khúc sông Tam Kỳ với nhánh dứa cổ thụ lòa xòa vươn ra giữa mặt sông, xã đảo Tam Hải (Núi Thành, Quảng Nam) gần cùng khung cảnh sinh hoạt của ngư dân, một ngôi chùa nhỏ bên chân tháp Khương Mỹ, một phố thị nhỏ bé mỗi mùa sưa trở, rụng vàng cả lối đi. Ngôn từ của nhà văn đậm đà sắc thái Quảng Nam hiện qua lời kể, qua cách xưng hô ở các nhân vật: tau, mày, mi, tui...

Đôi theo truyện ngắn của Hồ Loạn qua "Hài mặt quỷ", ta nhận ra những nét riêng trong cách kết cấu truyện của chị thường theo cách tương phản hoặc liên tưởng, bố trí chi tiết chặt chẽ, ngôn ngữ súc tích, kết thúc truyện nhẹ nhàng thường có tính mở. Tuy vậy, vài truyện vẫn thiếu chút thuyết phục ở nghệ thuật chọn tình huống, chất triết lý ở đoạn kết cần gia thêm để tạo độ lắng đọng trong lòng độc giả. Song với một cây bút đầy bản lĩnh như Hồ Loạn, ta có quyền tin tưởng: với độ trải nghiệm ngày càng dày cùng niềm yêu viết mãnh liệt, truyện ngắn của chị sẽ nhanh chóng chiếm được nhiều cảm tình của người đọc.

N.T.T.T

Truyện ngắn

Chuông gió

NGUYỄN THỊ MINH NGỌC

Sau một tuần mưa dầm thì trời cũng đã tạnh ráo. Mấy mảng mây màu xám dần tan ra, lóa tia nắng yếu ớt rọi xuống đường. Nắng sưởi ấm nụ cười của cậu bé bán hàng rong đang ngẩng đầu chờ chục kiểm kế sinh nhai. Khu phố nhỏ bắt đầu rục rịch bước chân người qua lại. Tiếng rao giòn tan khắp phố, vọng vào căn gác nhỏ của cô gái trẻ. Cánh cửa sổ mở toang ra. Thanh thò đầu ra ngoài. Cô nghiêng người đón cơn gió chiều se se lạnh. Thanh đưa tay rung nhẹ chiếc chuông gió rồi mỉm cười. Những chiếc vỏ ốc màu trắng xếp thành hình trái tim lớn ở giữa, xung quanh là những bông hoa mai vỏ sò xinh xắn. Chúng va vào nhau tạo nên thứ âm thanh thật dễ chịu. Đó là món quà tự tay mẹ cô làm tặng cho đứa con gái chưa chào đời với ý niệm rằng, dù trong bất cứ hoàn cảnh nào cô cũng sẽ thật vui vẻ và mang hạnh phúc đến cho mọi người. Hai mươi năm qua, cô vịn vào chiếc chuông gió mà vực dậy với cuộc sống khắc nghiệt. Tiếng chuông như lời ru của mẹ, dần dần khóa lấp vết thương trong lòng cô.

Cuộc đời của Thanh bắt đầu từ những bất hạnh. Cha cô lớn lên trong trại trẻ mồ côi. Năm ba mươi tuổi, cha mẹ gặp nhau, kết hôn rồi về sống chung với ông bà ngoại. Không bao lâu, cha của cô mất vì đột quỵ. Mẹ cô khóc cạn nước mắt. Rồi bào thai sáu tuần tuổi đến xoa dịu tâm hồn hoảng loạn của mẹ. Cô đến bên mẹ như một mầm non vươn lên từ tình yêu của cha, là sợi dây vô hình để mẹ vịn vào mà sống lạc quan hơn. Và rồi, số phận nghiệt ngã không buông tha hai mẹ con Thanh. Khi thai chưa đầy ba tháng, mẹ cô bị ung thư vòm họng. Người mẹ đã từ chối mọi hóa trị để giữ lấy cô cho đến ngày chào đời. Khi cô vừa lọt lòng, mẹ cô nắm lấy đôi bàn tay bé xíu, đôi mắt ướt nhòe, mỉm cười rồi qua đời. Từ đấy cô lớn lên trong sự chăm sóc, yêu thương của ông bà ngoại. Cửa hàng chuông gió nuôi cô khôn lớn. Thế nhưng, năm lên mười tuổi, bà ngoại bị người ta "ôm hủi" bỏ trốn. Mớ tiền dành dụm phút chốc mất trắng. Bà ngoại sốc dẫn đến suy sụp tinh thần, tai biến ngồi một chỗ. Công việc buôn bán lại ế ẩm. Ông ngoại quyết định bán ngôi nhà chuyển về sống tại một căn gác nhỏ. Hằng ngày, ông mang gió chuông gió lang thang khắp nẻo đường rao bán. Sáu năm sau, bà ngoại qua đời. Ông ngoại cũng yếu dần đi. Đôi chân không còn đủ sức để bốn ba kiếm sống. Thế là, Thanh bắt đầu công việc bán hàng rong từ đó. Năm cô vừa tròn mười bảy tuổi, ông cô mất sau cơn bạo bệnh. Từ đó, Thanh không còn một người thân nào bên cạnh, một mình đi về làm lụi.

Thanh đưa tay chỉnh lại cổ áo len, phủi chút bụi trên quần jeans.

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

Cô ôm một túi xách đầy chuông ra khỏi nhà. Gió se se lạnh đùa nghịch trên mái tóc xoăn. Thanh băng qua dòng người co ro trên phố đến bãi đất trống quen thuộc cách nhà không xa. Trước đây, nơi này đã từng là một công viên nổi tiếng của thị trấn, thế nhưng năm ngoài người ta đã di dời mọi thứ về trung tâm thành phố. Chỉ còn hàng sưa già trơ trọi ngủ đông và leo tèo vài chiếc ghế đá cho người qua đường dừng chân khi mỏi. Không giống như cô Hà bán đậu phộng hay anh Lâm bán bông ngô rao khan cả cổ họng, Thanh ngồi đùa nghịch với mớ chuông gió, thì thoảng ngược lên gọi mời. Vài khách ghé vào mua mấy chiếc về treo trong vườn hoặc gửi tặng người thân, cũng có khi chỉ tiện tay lắc chuông gió rồi buông vài ba câu chuyện phiếm với cô gái bán hàng rong có nụ cười tỏa nắng. Chập choạng tối, đèn đường bật lên sáng rực nơi Thanh ngồi. Cô lúi tiển lê ra đếm.

- Tôi muốn mua một chiếc chuông gió.

Thanh vội vã nhét tiền vào chiếc túi trước bụng, ngược mắt lên nhìn người phụ nữ trước mặt, niềm nở:

- Những mẫu này toàn là hàng mới về, giá cả lại rẻ nữa.

- Không, Tôi muốn mua loại xâu bằng vỏ ốc, có dính thêm mấy con sò nhỏ xíu. Tất cả đều màu trắng.

- À! Đó là đồ thủ công. Chị qua cửa hàng ở cuối đường xem thử.

Người phụ nữ hơi thất vọng bước đi chậm chạp dưới ánh đèn đường. Đôi giày hở kêu lạch cạch theo gót chân mệt mỏi.

- Thanh ơi, dọn đồ. Trời sắp mưa đây.

Thanh nhanh nhẹn gom mớ hàng vào túi. Gió lùa mỗi lúc một mạnh hơn, tiếng gió lao xao lạnh buốt, cô loay hoay mãi mới cuốn xong tấm bạt. Bầu trời tối đen như mực. Một tia sáng xoẹt qua làm cô hoảng sợ. Thanh vác chiếc túi công kênh vội vã chạy về căn phòng quen thuộc. Mưa bắt đầu trút xuống những hạt nặng trĩu.

Vừa đặt lưng xuống giường, cô nhận được đoạn camera về người

phụ nữ mấy hôm nay lấp ló trước nhà. Mọi người trong nhóm chat bắt đầu đoán mò. "Chắc là kẻ trộm rồi, nó thừa cơ hội thôi miên lấy hết tiền đồ" "Hay là kẻ bắt cóc?" "Ai có con nhỏ làm ơn để phòng" "Thanh ơi, cẩn thận nha. Tao thấy bà nhìn cửa sổ nhà mày đó". Cô bấm vào hình ảnh, một luồng khí lạnh toát chạy dọc sống lưng. Thanh run rẩy, "Người phụ nữ lúc chiều hỏi mua chuông vỏ sò". "Cố lẽ đó chỉ là cái có thôi. Mình phải cẩn thận hơn mới được". Thanh ngồi bật dậy. Cô hé cửa dòm xuống dưới đường. Chỉ có vài người chạy xe máy qua lại, cô yên tâm trở về giường nằm rồi ngủ thiếp đi.

Chiều hôm sau trời trở nên âm u hơn. Thanh vội vã đến công viên. Vừa đứng đằng xa, cô đã nhìn thấy người phụ nữ hôm qua ngồi sẵn ở đó. Thanh lúi lại, nấp vào phía sau cây sưa già. Thấy anh bán bông ngô đi ngang qua, Thanh vút tay áo lại:

- Anh Lâm! Đi với em một chút.

Không kịp để Lâm hiểu mọi chuyện, Thanh kéo anh ta đi thật nhanh về phía trước. Thanh trở nên gai góc, chua ngoa:

- Cô muốn gì? Sao tự dưng ngồi đây.

- Bán cho cô chiếc chuông gió treo trên cửa sổ. Cô năn nỉ cháu.

- Cửa sổ? Cái đó không bán được.

- Vậy có thể làm cho cô một chiếc y hệt được không?

- Cháu không biết làm.

Thanh ngồi xuống. Hai tay thoắt thoát bày hàng mặc cho người phụ nữ cứ đứng thù người ra. Nhớ những tin nhắn trong nhóm chat, tìm cô đập thình thịch, nhưng có tỏ ra dữ dằn. Thấy vậy, Lâm lên tiếng: "Chị đi chỗ khác cho con bé nó buồn bán, chỗ người ta làm ăn".

Người phụ nữ chậm chạp bước đi, chốc chốc quay lại nhìn. Thanh hơi áy náy khi bắt gặp những giọt nước mắt lăn dài xuống má.

- Thanh ơi!

Mấy chị tập thể dục gần đấy thấy cô thì lán la lại ngồi. Tiếng cười nói, tiếng chuông reo khiến Thanh dần quên đi chuyện vừa xảy ra. Chỉ mới mấy tiếng đồng hồ, Thanh đã bán được kha khá. Bỗng nhiên, trời đổ

mưa. Thanh lật đật gom đồ chạy về căn gác quen thuộc.

Tiếng chuông báo thức âm ĩ khiến Thanh khó chịu quơ tay tìm điện thoại. Cô mệt mỏi ngồi dậy như vừa trải qua cơn ác mộng. Thanh rót một tách cà phê nóng, mở toang cửa sổ. Cô đưa tay rung nhẹ chuông gió. Trên cành cây vẫn còn áp ụ những giọt sương mai. Mặt trời lấp ló từ đằng xa, hừng lên những mảng màu cam nhạt nhạt. Nhắm nháp chút cà phê, cô đưa mắt nhìn xuống dưới đường. Thanh giật mình khi thấy phụ nữ hôm trước đang đẩy chiếc xe lăn từ đằng xa. Đứa trẻ trong chiếc mũ len giờ tay chỉ về phía chiếc chuông gió. Thanh bắt chợt thu mình nép vào cửa. Người phụ nữ khuyu một chân ngồi bên cạnh, vuốt ve đứa bé. Cả hai trò chuyện thật lâu. Sau một hồi đắn đo, Thanh theo bậc thang cũ kỹ xuống đường.

- Có chuyện gì không ạ?

Đứa bé gái tám mười tuổi hốt hoảng ôm chặt cổ người phụ nữ, khuôn mặt trắng bệch, ánh mắt sợ hãi nhìn Thanh.

- Không sao đâu con. Có mẹ đây. Người mẹ trùi mền nhìn con vỗ về rồi quay sang nhìn Thanh.

- Cô chỉ muốn cho con gái xem chiếc chuông gió một lát thôi.

- Em thích lắm sao? Thanh nhỏ nhẹ.

Đứa bé rụt rè gật đầu, tay vẫn nắm chặt vật áo mẹ.

- Tại sao?

- Mẹ nói nó sẽ giúp em vượt qua được bệnh tật.

Thanh nhìn sang người mẹ tỏ vẻ không hiểu. Người phụ nữ quệt vội giọt nước mắt vừa rưng rưng trên khóe mi.

- Có lần, cô chở con bé đi ngang qua đây. Thấy nó buồn. Cô chỉ lên ô cửa sổ rồi bịa ra một câu chuyện về chiếc chuông gió thần kỳ. Âm thanh phát ra có thể chữa lành mọi vết thương, bệnh tật. Dù mấy hôm sau cô có giải thích nhưng nó vẫn luôn tin đó là sự thật.

- Con có thể tặng cho bé một chiếc chuông khác thật đẹp.

- Vô ích thôi. Cô đã mua vài chiếc gần giống vậy, nhưng nó đều không thích.

Nghe đến đây, Thanh lảng tránh ánh mắt hai mẹ con. Cô chỉ "Dạ" rồi im lặng bỏ đi.

- Con gái cô bị ung thư.

Thanh chùn chân không nhấc nổi bước nào. Cô đứng sững người chùng vai giãy rối từ từ quay đầu lại.

- Nó đang được xạ trị, rất yếu ớt và đau đớn. Bây giờ, nó không muốn tiếp tục chữa bệnh nữa.

- Có bệnh thì phải chữa. Bị ung thư thì đã làm sao? Dù là nguyên nhân gì cũng phải bắt chấp tất cả mà cứu lấy mình.

Thanh gào lên rồi bật khóc. Từng câu chữ như muốn đối hờn với người đã từ bỏ việc chữa bệnh để

cô có mặt trên cuộc đời này. Cô rất biết ơn nhưng cũng luôn tự dằn vặt chính mình trong bao năm Thanh chợt nhận ra mình đã quá kích động. Người mẹ ôm con trong lòng nhìn cô ngỡ ngác.

- Cháu xin lỗi.

Thanh bỏ chạy thật nhanh không quay đầu nhìn lại. Cô ngồi trên giường, tay cầm chặt tấm ảnh mẹ, mắt hướng về những con ốc đang va vào nhau nức nở khóc. "Chắc mẹ đã đau đớn lắm. Mẹ ơi!"

Khi những tia nắng ấm áp chui qua khung cửa sổ thì cũng là lúc Thanh bình tâm lại. Cô đến bên chiếc chuông gió nhẹ nhàng nâng niu rồi đẩy nhẹ. Phía dưới hai mẹ con nọ đang lặng lẽ đi về. Bóng họ đổ dài trên mặt đường đầy nắng. Thanh mở chiếc chuông, bỏ vào trong chiếc hộp rồi đem cất trong tủ kéo. Có lẽ, cô muốn giữ mẹ cho riêng mình. Một lát sau, Thanh viết vội mảnh giấy bỏ vào trong rồi ôm chiếc hộp chạy thật nhanh xuống dưới. Họ đã không còn ở đó. Cô vòng vào mấy con hẻm rồi lại rẽ ra hướng công viên. Thấy hai mẹ con đang ngồi trên ghế đá, Thanh lại gần mừng rỡ:

- Đây này. Chiếc chuông gió này chị tặng lại cho em.

- Thật không ạ?

Cả hai mẹ con đồng thanh rồi quay sang nhìn nhau. Thanh gạt đầu.

- Nhưng hứa với chị em phải chữa cho hết bệnh. Mỗi ngày, em có thể gọi để chị được nghe tiếng chuông reo không?

- Dạ được ạ. Em sẽ giữ gìn thật cẩn thận.

Cô bé cười híp cả mắt. Người mẹ luôn miệng nói cảm ơn. Bà òa khóc như một đứa trẻ. Thấy chiếc mũ len bị lệch, bà vội sửa lại cho con. Thanh chăm chú nhìn từng cử chỉ cho đến khi nhìn thấy vết bớt đỏ ửng trên thái dương con bé. Cô ngồi sụp xuống, nhẹ nhàng đưa tay lên sờ, cố gắng mím chặt môi để không bật thành tiếng khóc.

- Người làm chiếc chuông này rất tuyệt vời. Chị tin rằng nó sẽ đem lại may mắn cho em.

Nói rồi Thanh vẫy tay chào tạm biệt. Đi được một đoạn, cô ngoái đầu lại nhìn hai mẹ con đang bước vào cổng bệnh viện. Người mẹ vẫn mang đôi giày hở để nhưng bàn chân nhíp nhàng và tràn đầy sức sống hơn. Cô thầm nghĩ "Có lẽ mẹ sẽ không giận cô khi đem chiếc chuông tặng lại cho người khác. Bởi vì nó không chỉ đem lại niềm vui, hạnh phúc cho người khác mà còn giúp đứa bé có thêm nghị lực sống". Nhớ đến vết bớt trên thái dương của mẹ, Thanh hơi bàng hoàng. Có lẽ chỉ là sự trùng hợp ngẫu nhiên thôi. Hoặc, giữa Thanh, mẹ và cô bé kia có mối duyên ngầm nào đó mà chẳng ai có thể đoán được.

Đêm diệu kỳ của đám trẻ

ĐÌNH XẾ

Đường chuyển từ cánh trái của Kylian Mbappe đưa bóng vào khu 16,50m khiến hậu vệ đội chủ nhà Borussia Dortmund lung tung phá bóng đến chân Warren Zaire Emery. Trên đà lao xuống với tốc độ cao, tiền vệ của Paris Saint-Germain sút căng đưa bóng bay gọn vào góc lưới. 1-1, đội khách đã gỡ hòa. Một điểm giành được từ cuộc thư hùng gian truân trên đất khách trước một chủ nhà đã ung dung đoạt ngôi đầu bảng giúp đại biểu nước Pháp nhận chiếc vé thứ hai vào vòng 1/8 Champions League. Cùng giờ ấy, trên đất Anh, dù chơi tại sân nhà St James' Park nhưng Newcastle lại để đội khách AC Milan hạ gục với tỉ số 2-1 và vượt mất cơ hội đi sâu vào giải.

Có chút gì đó may mắn trong chiếc vé đi tiếp mà đội của Luis Enrique giành được. Vận may một phần đến từ nỗ lực bên bị của đại biểu Ý AC Milan quyết giành trọn 3 điểm để nuôi hy vọng, phần khác bắt nguồn từ cách chơi thư thả của chủ nhà Dortmund. Họ ghi bàn trước rồi dường không thêm đào sâu cách biệt, nhờ vậy mà Mbappe cùng đồng đội miệt mài tìm bàn gỡ. Có người gọi cách chơi của đại biểu Đức ở sân nhà Signal Iduna Park tối 13-12 là nhằm "điều đội khách đi cùng mình vào vòng 1/8". Tuy vậy, như một nguyên tắc cố hữu trong bóng đá - may mắn chỉ đến với những ai luôn chiến đấu hết mình. Paris Saint-Germain đã tự giành phần may mắn vì một nỗ lực đặc biệt: trao quyền thi thố tài nghệ cho người trẻ.

Emery - cầu thủ ghi bàn gỡ hòa cho Paris Saint-Germain - mới 17 tuổi và dù đã thi đấu trong màu áo đội đương kim vô địch Pháp từ năm ngoái và được nhà tuyển

Warren Zaire-Emery mừng bàn gỡ hòa 1-1 cho PSG trước Dortmund trên sân Signal Iduna Park ở thành phố Dortmund, Đức, tại lượt cuối bảng F Champions League tối 13-12. Ảnh: UEFA

trạch Didier Deschamps khoác lên chiếc áo tuyển thủ quốc gia nhưng hầu như chàng trai này vẫn ít người biết đến. Chỉ khi Emery ghi được bàn thắng trên đất Đức - bàn thắng đầu tiên của anh tại đấu trường Champions League sau 8 lần ra sân - thì người ta mới chú mục tên anh. UEFA chọn Emery là cầu thủ hay nhất trên sân Signal Iduna tối 13-12 với nhận xét đây là cầu thủ đi bóng xuất sắc và chạy chỗ cũng tài tình. Còn vinh dự nào hơn với một cầu thủ trẻ!

Nhưng Emery chỉ là một trong những điểm sáng trong đêm Champions League rực rỡ với nguồn sáng thấp lên từ các hạt nhân trẻ. Chiến thắng 3-2 của Manchester City trên sân đội Sao Đỏ Belgrade in đậm dấu ấn các chàng trai xuất thân từ học viện bóng đá của CLB. Họ vừa gia nhập đội hình chính để lấp chỗ trống của những Kevin De Bruyne, Erling Haaland đang còn điều trị chấn thương. Nhìn lung áo họ mặc với các số áo 52, 82, 92 cũng đủ biết ngay đây là các cậu bé vừa ra lò. Vậy mà đóng góp của đám trẻ nào có thua gì thể hệ đàn anh. Hai trong số 3 bàn thắng của Manchester City ở sân Rajko Mitic được ghi bởi

người trẻ: Micah Hamilton và Oscar Bobb. Trong đó, pha đi bóng dũng mãnh vượt qua hàng thủ dày đặc của đối phương và cú dứt điểm đầy uy lực của Hamilton ở phút 19 làm bó tay thủ thành Omni Glazer được ngợi ca như một tuyệt tác. Không ai xa, chính người thầy Pep Guardiola vốn kiệm lời khen phải thốt lên trước đám đông rằng đây là một bàn thắng tuyệt kỹ giúp cho trận cầu xúng đáng mãn nhãn: "Tôi hạnh phúc vì nỗ lực này của cậu ấy!".

Pep dường có lý do để thêm hân diện vì sự chói sáng của học trò mình họa sống động cho hiệu quả của học viện do mình góp công gây dựng và dày công đào tạo lớp trẻ. Trong đội hình xuất phát của Manchester City tối ấy có đến 5 cầu thủ vừa ra lò. Sớm đoạt vé vào vòng 1/8, hành trình hanh thông của Man Xanh ở vòng đấu bảng mở ra cơ hội quý cho đám trẻ xung trận ở đấu trường châu lục. Không đại gì bỏ qua dịp may chứng tỏ tài nghệ ở sân chơi danh giá, những Hamilton, Rico Lewis dốc hết sức mình.

Đêm Champions League 13-12, vì thế, được ngợi ca bởi nhiều khoảnh khắc diệu kỳ của lớp trẻ hướng tới ngày mai.

Đ.X

Khi "mặt nạ" rơi...

NAM ĐỊNH

Thất bại bất ngờ của M.U, Chelsea, Barca và Bayern Munich cuối tuần qua đã phơi bày "bộ mặt thật" của những tên tuổi bóng đá châu Âu trong mùa giải này. Trước những đối thủ được đánh giá yếu hơn, "lớp mặt nạ" của họ đều chẳng thể giữ nổi.

Giữa tuần trước, M.U đã bại Chelsea 2-1 trong một trận đấu được đánh giá hay nhất của họ từ đầu mùa, ngay sau đó là "cú ăn 3" danh hiệu cá nhân tại Premier League tháng 11 với "Cầu thủ của tháng" thuộc về cựu đội trưởng Harry Maguire, "HLV của tháng" thuộc về ông thầy Erik ten Hag và "Bàn thắng của tháng" dành cho pha ngã bàn đền ấn tượng của Alejandro Garnacho. Nhìn những thông tin này, ai cũng nghĩ đó là tín hiệu cho thấy Quỷ đỏ chính thức trở lại đường đua top 4 và xa hơn, có thể là những danh hiệu.

M.U và Chelsea cần nhiều điều phải làm trong phần còn lại của mùa giải. Ảnh: Reuters

Nhưng "niềm vui ngắn chẳng tày gang", bóng đá không dành cho những chữ "nếu". Trận thua sốc 0-3 trước Bournemouth hôm Chủ nhật đưa M.U về mặt đất, qua đó chính thức cởi bỏ "lớp mặt nạ" rạng rỡ tạm thời trên gương mặt Quỷ đỏ.

Không quá khi nói 90 phút thảm họa của thầy trò ten Hag ngay tại sân nhà Old Trafford mới chính là bộ mặt thật của họ: Một thứ bóng đá vật vờ, phòng thủ lỏng ngóng, tuyến giữa không cầm nổi bóng và hàng công vô hại. Sau trận đấu, trang thống kê Squawka đưa ra kỷ lục mà chủ fan M.U nào muốn nhớ. Lần đầu tiên M.U thua một trận đấu ở Premier League tại Old Trafford với cách biệt 3 bàn trở lên trước một đội xếp ở nửa sau bảng xếp hạng. Tính tới hiện tại của mùa giải 2023-2024, họ thua đến 6/13 trận trên mọi đấu trường, qua đó tụt sọt ở nhóm bám đuôi top 4 với vị trí thứ 6 hiện tại trên bảng xếp hạng sau vòng 16.

M.U đã "rơi mặt nạ", còn "người bạn cùng tiến" kiêm bại tướng của họ ở vòng trước là Chelsea cũng không khá hơn. The Blues có "lớp mặt nạ" đầy hào nhoáng với dàn hảo thủ hùng hậu có tổng trị giá hơn 1 tỷ bảng từ túi tiền của tỷ phú Todd Boehly, thế nhưng bộ mặt hiện tại của đội chủ sân Stamford Bridge đằng sau "lớp mặt nạ" đó có gì? Đó là thất bại "muối mặt" 0-2 trước một Everton đang ngụp lặn ở nhóm cuối bảng xếp hạng; chỉ thắng 1; chỉ thắng 1/5 trận gần nhất ở Ngoại hạng Anh mùa này; tụt xuống vị trí thứ 12 trên bảng xếp hạng và vòn vện 19 điểm sau 16 trận ở giải đấu hàng đầu xứ Sương mù. Theo thống kê từ trang Opta, tính trong năm 2023, Chelsea thua đến 18 trận, nhiều hơn tổng số trận thua chính họ trong hai năm 2021 và 2022 cộng lại (16 trận).

Nhìn qua nước Đức, cú "ngã ngựa" bất ngờ đến 1-5 trước Frankfurt ở vòng 14 Bundesliga của Bayern Munich có lẽ không quá đáng ngại nếu nhìn vào vị trí thứ hai và cách biệt 3 điểm giữa họ với đội đầu bảng Bayer Leverkusen. Việc họ giành vé sớm vào vòng knock-out Champions League thể hiện quyền uy của một ông lớn tại châu Âu nhưng cũng là "tám mặt nạ" che đi gương mặt bạc nhược trong lối chơi của thầy trò HLV Tuchel. Trước Frankfurt, Hùm xám xứ Bavaria tiếp tục "hiện nguyên hình" là... "hổ giấy" khi lung tung đối đầu những đội bóng chơi kỷ luật và pressing cường độ cao. Khi một cá nhân uy tín như Kimmich còn mắc sai lầm trước áp lực từ đối thủ, không lạ khi nhà đương kim vô địch nước Đức chịu thua. Vị trí của Tuchel trên ghế huấn luyện có lẽ cũng không còn vững chắc.

Cùng chung cảnh ngộ là Barca. Thầy trò HLV Xavi ngậm ngùi trôi xuống vị trí thứ 4 trên bảng xếp hạng La Liga 2023-2024 sau thất bại 2-4 trước Girona ở vòng 16 và nhìn chính đối thủ được đánh giá yếu hơn leo lên vị trí đầu bảng. Nhìn chung, Barca vẫn thi đấu tốt từ đầu mùa khi liên tục cạnh tranh ở top đầu, tuy nhiên chính điều này cũng khiến nhiều người phần nào quên đi điểm yếu là hàng công của đội bóng xứ Catalan. Trước Girona, họ dứt điểm 31 lần nhưng chỉ ghi được 2 bàn. Việc phụ thuộc vào chủ công Lewandowski lộ rõ. Ngôi sao người Ba Lan đã 35 tuổi và khả năng chuyển hóa cơ hội thành bàn khá hạn chế khi anh chỉ ghi được trung bình 1 bàn/5 cú dứt điểm trong khi những cái tên khác như Joao Felix, Raphinha, Ferran Torres và Lamine Yamal đều không giỏi đá ở vị trí cao nhất trên hàng công.

Mùa đông đã tới với bóng đá châu Âu và mùa giải 2023-2024 còn dài, những Ten Hag, Pochettino, Tuchel hay Xavi còn nhiều điều cần làm để đưa đội bóng trở lại với "bản ngã" của mình. Nếu họ thành công, chẳng cần đến "lớp mặt nạ" nào để khẳng định thực lực.

N.Đ

Ảnh thể thao Pha "túm cổ" của niềm vui

Tiền đạo Sebastiano Esposito đang thi đấu cho Sampdoria theo dạng cho mượn từ Inter Milan bày tỏ niềm vui ghi bàn thắng khá đặc biệt bằng cách... túm và giật mạnh cổ áo HLV trưởng Andrea Pirlo. Đoạn video ghi lại hành động này được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội X. Tuy pha ăn mừng này có vẻ... bạo lực nhưng cả Pirlo và các học trò đều vui vẻ khi Sampdoria thắng Lecco 2-0 trong khuôn khổ Serie B tối 9-12 theo giờ Việt Nam. Trong trận này, Sebastiano Esposito là người lập cú đúp đem lại chiến thắng cho Sampdoria. Đây cũng là chiến thắng 4/5 trận gần nhất của thầy trò HLV Pirlo.

Ảnh: Cắt từ video trên mạng xã hội X

N.Đ

“Ai cũng có dấu son thanh xuân”

TỔNG PHƯỚC BẢO (thực hiện)

Nghiên cứu sinh Lê Hoài Việt sinh ra và lớn lên ở Đà Nẵng, ôm trong mình hoài bão xuôi về miền đất phồn hoa nắng ấm phương Nam. Hành trình dài đó đi qua bao thăng trầm cho đến hôm nay, chàng trai sinh năm 1989 là giảng viên của Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh, Thành viên - Hội đồng tư vấn và hỗ trợ Khởi nghiệp quốc gia phía Nam, Giám đốc Truyền thông - Công ty Quảng cáo Gia Hòa. Thế nhưng, sau những giây phút bận rộn với lịch trình dày đặc, chàng trai trẻ người Đà Nẵng lại quay về với đam mê câu chữ. Với viết lách, Lê Hoài Việt như chiêm nghiệm lại chính mình sau một ngày bận bịu tất bật.

* Tuổi thơ của Lê Hoài Việt ở Đà Nẵng chắc là một quãng đời mang nhiều ký ức?

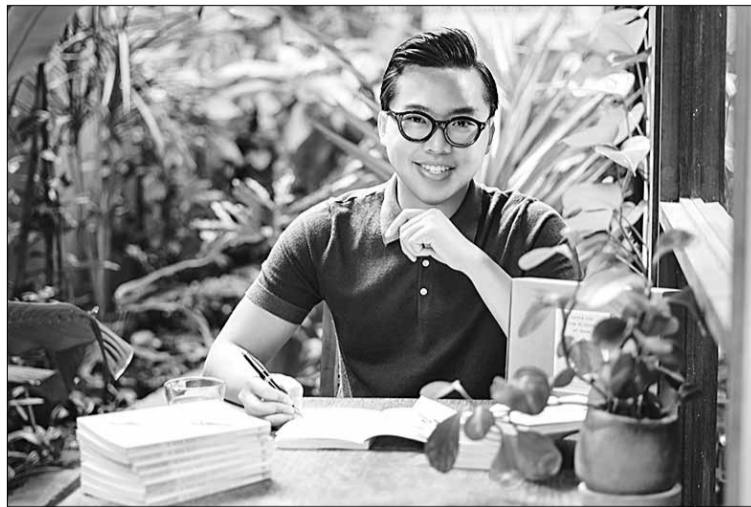
- Mãi sau này tôi mới nhận ra mình thật may mắn khi có một tuổi thơ nhiều màu sắc. Ba đi công tác triển miên, mẹ đi làm xa, lâu lâu mới về. Ngày đó, tôi không ít lần tủi thân, khi chỉ mới học lớp 4, lớp 5, gồng gánh đạp xe tận hơn mười cây số đi thi học sinh giỏi. Ra khỏi cổng trường, thấy các bạn có ba mẹ đợi chờ, đưa gói bánh, hộp sữa, còn mình chỉ

thui thủi một mình, tự nhiên nước mắt nhạt nhòa. Hay đó là những đêm 30 Tết, tụi trẻ trong xóm ai cũng xúng xính khoe áo váy đẹp, gia đình quây quần cúng Tết niên, cúng Giao thừa thì ba chị em tôi ra trước cổng đợi mẹ đi chuyển xe đường dài cuối cùng trong năm để về với chúng tôi. Để rồi khi gặp mẹ, dấu người mẹ có ám đầy mùi xăng dầu xe, mùi mồ hôi cùng tí tí thứ khác hòa trộn thì vẫn ôm chầm lấy mẹ, chực chờ khóc. Rồi chúng tôi ngồi quanh bếp lửa đợi chờ nồi thịt cốt lết rim của mẹ, hay gói mì mà chỉ Tết chúng tôi mới được ăn...

Tất cả những ngày tháng tuổi thơ chẳng mấy lạnh lặn, đủ đầy đó, mãi sau này tôi mới nhận ra nó đem lại cho tôi quá nhiều thứ. Đó là khả năng sống và tư duy độc lập, và quan trọng từ chính những thiếu thốn thuở nhỏ, sau này tôi biết mở lòng mình ra, nghiêng mình xuống trước những mảnh đời khó mà sẻ chia.

* Hành trình đến với Thành phố Hồ Chí Minh để tìm tương lai và giải thưởng Khởi nghiệp Lương Văn Can có phải là cột mốc để có một Lê Hoài Việt như bây giờ?

- Thú thật, mục tiêu lúc đầu khi đến với giải thưởng tài năng

Thông qua viết sách, Lê Hoài Việt có cơ hội chiêm nghiệm lại chính mình sau những ngày bận bịu tất bật. Ảnh: T.PB

Lương Văn Can của tôi chỉ để chúng tôi bản thân và làm dày hoạt động ngoại khóa mà tôi tham gia, từ đó đạt được học bổng của trường đại học. Quan trọng hơn hết, điều làm nên tính khác biệt, khiến tôi thích thú là cuộc thi này định hướng các bạn sinh viên rất rõ về triết lý kinh doanh sâu sắc, đạo làm giàu “trung thực hiểu nghĩa” của cụ Lương Văn Can, người thầy đầu tiên trong giới doanh nhân Việt Nam.

Vượt qua nhiều vòng thi, tôi may mắn khi trở thành “Tài năng Lương Văn Can” mùa đầu tiên vào năm 2011. Đây thực sự là một cái

kết đẹp cho tôi sau những nỗ lực, đồng thời mở ra cả một bầu trời cho tôi sau này khi đeo đuổi lĩnh vực khởi nghiệp.

* Từ giải thưởng này tại sao anh không khởi nghiệp mà chuyển qua giảng dạy?

- Sau giải thưởng tài năng Lương Văn Can, ôm ấp những kiến thức và kinh nghiệm gặt hái được từ các cô chú doanh nhân chia sẻ, tôi cũng tham gia khá khá các chương trình liên quan đến lĩnh vực khởi nghiệp và dành cho mình những kết quả nhất định. Trong đó phải kể đến giải đặc biệt của cuộc thi khởi nghiệp do Đài Loan (Trung

Quốc) tổ chức dành cho sinh viên đến từ 18 quốc gia khác nhau.

Càng tham gia các chương trình huấn luyện, các cuộc thi khác nhau, tôi càng hiểu rõ bản thân muốn thấy mình ở vị trí một người truyền tải những kiến thức, kinh nghiệm cho các bạn trẻ, để hành trình khởi nghiệp của các bạn không chắc sẽ dễ dàng nhưng có lẽ sẽ vững vàng và bớt những rủi ro hơn. Đó là lý do tôi trở thành giảng viên đại học, với chuyên ngành chủ yếu là Marketing và Khởi nghiệp.

* Cơ duyên nào dẫn anh đến với Hội đồng tư vấn và hỗ trợ Khởi nghiệp quốc gia phía Nam?

- Nói một chút về Hội đồng tư vấn và hỗ trợ Khởi nghiệp quốc gia phía Nam, đây là một tổ chức uy tín bao gồm các giảng viên và các doanh nhân nhiều kinh nghiệm thực tiễn với mục đích đào tạo, tư vấn, chia sẻ các kiến thức về khởi nghiệp, đồng thời hỗ trợ các bạn thực hiện các dự án khởi nghiệp. Tôi nghĩ chuyên ngành giảng dạy của tôi tại Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh cùng với việc tích cực tham gia các hoạt động liên quan như tổ chức và làm diễn giả cho các workshop về khởi nghiệp, làm giám khảo, mentor cho các

(Xem tiếp trang 15)

Nhà thờ cổ nhất tại Gaza bị đánh sập

TRẦN ĐẮC LUẬN

Nhà thờ Omari, được xây dựng từ hơn 1.400 năm trước, một trong những thánh đường cổ nhất, lớn nhất của người Hồi giáo ở Dải Gaza, và cũng là công trình văn hóa mang tính biểu tượng của vùng đất này, đã bị phá hủy gần như toàn bộ trong đợt không kích của Israel vào tuần qua.

Các hình ảnh đăng tải về nhà thờ này hôm 8-12 khi xảy ra vụ tấn công cho thấy toàn bộ phần mái và tòa sảnh chính đã bị đổ sập, một số bức tường có mái vòm cũng bị phá hủy, cái còn lại nguyên vẹn duy nhất chỉ là một ngọn tháp.

Nơi hợp lưu của nhiều tôn giáo

Từng bị phá hủy vì động đất và chiến tranh, từng nhiều lần được phục dựng, tòa thánh đường Omari có một lịch sử tồn tại vô cùng phong phú và phức tạp, trải

Đại thánh đường Omari, nhà thờ Hồi giáo lớn nhất và cổ nhất ở Gaza đã trở thành đống đổ nát sau đợt không kích của Israel tuần qua. Ảnh: Reuters

qua nhiều truyền thống tôn giáo khác nhau ở Gaza.

Theo đài NPR (Mỹ), thánh đường Omari nguyên bản là một nhà thờ của giáo hội Thiên chúa Byzantine từ thế kỷ thứ V sau công nguyên, được xây trên nền một ngôi đền cổ xưa trước đó. Tới thế kỷ thứ VII, nó được hoán cải thành một đền thờ của người Hồi giáo, rồi sau khi quay về là một nhà thờ Công giáo trong phong trào Thập tự chinh ở thế kỷ XI, tới thế kỷ XIII nó lại trở thành một đền thờ của người Hồi giáo.

Khu vực có ngôi đền tọa lạc bao phủ một diện tích khoảng 4.100m², trong đó riêng phần khuôn viên đã chiếm khoảng 1.190m². Phần bên trong thánh đường có 38 cột

trụ bằng đá cẩm thạch. Những yếu tố kiến trúc mang dấu ấn của thời kỳ Thập tự chinh vẫn còn tồn tại trong ngôi đền thờ Hồi giáo hiện nay, dĩ nhiên là trước khi bị phá hủy trong đợt không kích của Israel tuần qua.

Vụ việc xảy ra với thánh đường Omari là một cú sốc lớn với người dân bản địa vì đây là đền thờ Hồi giáo lớn thứ 3 của người Palestine, sau hai đền thờ là Al-Aqsa và Ahmed Pasha Al-Jazzar ở thành phố cảng Acre (hay Akko) nằm phía bắc Israel, là nơi chung sống của cả ba cộng đồng tôn giáo là Do Thái, Thiên Chúa và Hồi giáo. Vì những đặc điểm kiến trúc tương tự của Omari với đền thờ Al-Aqsa nên người dân địa phương vẫn

thường gọi Omari là Little Al-Aqsa Mosque (đền thờ Tiểu Al-Aqsa).

192 đền thờ đã bị phá hủy

Trong một khoảng ngưng bom đạn ngắn ngủi ở Gaza, anh Mustafa Shahawani, 22 tuổi, đã cùng một nhóm cư dân sống gần ngôi đền Omari tới xem hiện trạng ngôi đền sau vụ không kích của Israel. Anh thấy khu chợ buôn bán vàng truyền thống gần đó bị phá hủy, và sốc hơn khi nhìn thấy cảnh tan hoang của ngôi thánh đường cổ ngay bên cạnh. “Đền thờ giờ là một cái hồ”, anh mô tả với đài NPR qua đường dây điện thoại tiếng được tiếng mất. “Đây là nơi chúng tôi vẫn thường cầu nguyện những dịp lễ, cầu nguyện tháng chay Ramadan. Tất cả ký ức của chúng tôi là ở đó”, anh nói. Người thanh niên này cũng chỉ có thể đứng đó và sốc trong giây lát vì ngay sau đó anh phải vội vã tháo chạy về nhà khi những tiếng súng lại bắt đầu vang lên từ các phía.

Rất nhiều người Palestine còn đang bám trụ lại Gaza có chung tâm trạng phần nộ như anh Mustafa Shahawani khi xem các hình ảnh hoang tàn của ngôi đền sau khi bị không kích. “Tôi đã cầu nguyện và chơi ở đó trong suốt tuổi thơ”, ông Ahmed Nemer, 45 tuổi, một thợ may từng sống trên con phố nằm ngay cạnh Omari, nói với

hãng tin Reuters. Ông cáo buộc Israel đã “cố tình xóa sạch những ký ức của chúng tôi”.

Trang tin Middle East Monitor dẫn các nguồn tin từ truyền thông Israel cho biết kể từ sau khi xung đột Israel - Hamas bùng nổ ngày 7-10 tới nay, ít nhất 192 đền thờ Hồi giáo tại Gaza đã bị phá hủy trong các đợt không kích của Israel. Theo đài Al Jazeera, cơ quan phụ trách du lịch và khảo cổ học ở Gaza (cơ quan do Hamas quản lý) đã hồi thúc UNESCO hỗ trợ họ bảo vệ các công trình di sản văn hóa ở Gaza sau các vụ phá hoại gần đây.

Cũng giống như những lý lẽ từng đưa ra khi không kích nhắm vào những mục tiêu vốn được coi là “bất khả xâm phạm” theo luật pháp quốc tế áp dụng trong chiến sự như bệnh viện, một nguồn tin ẩn danh của Israel nói với NPR rằng, họ ra tay vì có lý do chính đáng: săn lùng Hamas. Cụ thể hơn, người này xác nhận với NPR về việc đã xảy ra vụ tấn công vào đền Omari, nhưng cho biết phía dưới tòa thánh đường này là một đường hầm của các lực lượng Hamas, và rằng các chiến binh vốn thuộc tiểu đoàn Nukhba (vốn gồm những người ưu tú nhất của lực lượng Hamas) vẫn thường trú ẩn tại thánh đường này.

T.D.L

Chăn xưa và những ngày hong nắng

MAC NHÂN

Đến bây giờ, khi tự mình ngồi lại rồi nhắm tính xem mình đã đến với thành phố này bao nhiêu năm, tôi vẫn chẳng thoát trước sự mau lẹ của thời gian, tôi không nghĩ nó nhanh đến vậy. Nhưng như đã trở thành một xúc cảm thân, bấy năm xa quê tôi vẫn thường sợ những buổi chiều mùa đông buồn ngang thành phố này. Dầu cho dòng người trên phố như đổ thác, dầu cho xe cộ vẫn nườm nượp như con nước, dầu lấp lánh ánh đèn nhưng tự phía sâu trong tôi vẫn cảm nhận nó buồn và băng lòng đến lạ, nó khiến cho nỗi nhớ quê nhà của tôi trở nên quay quắt... Cũng phải, ở nơi này mùa đông về, đâu có tiếng gió rít từ đồng xa rồi vọng về tường nhà, đâu có khu vườn hồng chín trĩu quả không còn một mẫu lá, đâu có những vườn cải ngồng vàng hoa... Và đâu có chiếc chăn bông ấm như thế kia, cả dáng hình mẹ tảo tần hong những ngày chăn...

Tôi đã mãi thuộc những lời thơ giản dị mà đọng lắng của nhà thơ Nguyễn Duy: "Rom vàng bọc tôi như kén bọc tầm/ Tôi ngầy ngất trong hương mật ong của ruộng". Nó lưu lại cho tôi và bao người về những tháng năm đói nghèo, gian khổ nhưng tràn đầy thương yêu lúc mùa đông về khi chưa có chăn bông. Để rồi, như một sự đổi thay hạnh phúc, trong cái xóm quê nghèo miền Trung ấy, gia đình tôi là một trong những hộ đầu tiên có chăn bông để đắp. Ấy vậy, mà sự chuyển giao ấy luôn luôn khiến tôi biết trân quý, trân quý rơm rạ thảo dân tình nghĩa một thời, và trân quý sự đủ đầy, hiện đại dần theo dòng chảy thời gian.

Tôi nhớ chiếc chăn bông ấy, nhớ khôn nguôi những ngày hong chăn của mẹ. Nó là chiếc chăn được cha tôi mua được trong những ngày còn đi buôn tận vùng cao. Cha mang về trong một ngày giữa đông rét mướt, quãng đường xa ngái làm mẹ con tôi hết mực cảm động vì tình yêu thương của cha dành cho cả gia đình. Chiếc chăn làm cho giấc ngủ suốt bao mùa đông thêm nồng ấm, nó tạo ra một thế giới, để rồi trong thế giới giới đó tôi vô âu vô lo, cả những khi đôi mẹ rồi úp mặt vào chăn khóc nức nở. Cha mang chăn về nhà, ở lại với mẹ con tôi vài hôm rồi lại lên đường đi làm vì lẽ cơm áo. Bởi vậy, mà trong mắt mẹ con tôi, chiếc chăn còn có nghĩa như sự biểu tượng cho sự hiển hiện một cách thường trực của cha tôi trong căn nhà. Nghĩ thế mà tấm lòng lúc nào cũng dâng đầy hạnh phúc và ghen ngào đến lạ!

Mùa đông quê tôi bao năm nay vẫn vậy, mùa phùng sọt sùi, giá rét hanh hao, sương giăng phủ lạnh sớm chiều. Cái lạnh đến tê tái, vì thế, mà khi cứ hễ trời quê hừng mình rồi đón nhận được những buổi nắng là mọi thứ như thể được tưới mới hẳn lên, cảnh vật rộn ràng và sống động. Lòng người quê men theo đó mà cũng phơi phới, ấm áp hẳn. Tôi nhớ những ngày vàng của mùa đông ấy, mây quang quạnh, tia nắng khi ban mai chiếu rọi lên khu vườn nhà, nắng làm duyên trên mặt ao lạnh hơi đang man man bay. Chờ nắng lên cho đến độ già ngả một chút, mẹ tôi đem chiếc chăn bông ra phơi. Mẹ kê mấy chiếc phản lên giữa

sân rồi phủ chăn lên, chiếc chăn bông rộng cũng vừa phủ bề mặt những mảnh phản ghép lại. Bông nắng tràn, làm dáng mẹ nghiêng nghiêng, những sợi bông bung xù lên trong nắng thỏa thích.

Trên khoảng sân ấy, cũng trở nên nhộn nhịp, cùng với tấm chăn, lũ gà con nhà tôi vừa mọc đuôi tôm chúng cũng nằm vờ ra để hong nắng như giả bộ chết. Cả con Voác nữa, con chó thân thiết của tôi nó cũng uốn dài thân mình để khoe bộ lông đen nháy dưới nắng. Và tất nhiên là cũng có cả tôi, tôi hồn nhiên cầm chiếc ghế gỗ rồi lững thững ra sân cạnh chiếc khăn bông, rồi xăn hết áo quần lên, trụ hai cánh tay về sau, đuôi đôi chân về phía trước, ngửa mặt lên một góc độ vừa đủ để hong nắng. Nắng mùa đông sau chuỗi ngày rét ẩm ẩm đến lạ.

Khi nắng đông đã trở chiều, mẹ không để đến độ tắt lụi, mẹ cất tấm chăn bông, gấp nó gọn gàng rồi vào bỏ đầu giường. Cát sớm để nhằm mục đích giữ lại cái hơi nóng của nắng mà cả ngày nay đem ra phơi. Những buổi tối mùa đông đầu ban ngày hừng nắng, nhưng khi nắng tắt, đêm đến thời tiết lại trở về trạng thái rét mướt. Lúc ấy, tôi bung cái chăn bông ra để cuộn mình, hơi của nắng cất vào từng lớp bông vẫn còn, chúng tỏa lên tôi, mẹ tôi, làm cho những đôi chân lạnh lẽo trong thoáng chốc ấm hẳn lên. Hương chăn ấy cũng thơm tho lắm, mùi hương ấy là mùi hương của mẹ, hương mẹ quyện vào chăn bông cha mang về. Phải mẹ tôi vất vả một đời, sương gió đồng sâu ao lầy, nhưng vẫn tỏa ra mùi thơm đặc biệt, nó không lẫn vào bất cứ một mùi hương nào khác. Tôi ôm mẹ rồi say sưa trong mùi hương ấy, trong tấm chăn bông ấy...

Những đêm mùa đông khuya khoắt, phố lạnh đến tê tái lòng. Nằm cuộn mình trong chiếc chăn bông mua ở chợ phố, nó đẹp nhưng không ấm bằng chiếc chăn xưa ấy, nó khiến tôi khôn nguôi nhớ về những đêm mùa đông ngày nhỏ, những đêm xa cha, được mẹ ấp ủ trong chăn ấm. Phố cũng có những ngày nắng hừng tràn, mọi thứ được đem ra cái ban công chật hẹp để tranh nắng, tôi lại thêm tha thiết cái buổi xưa, ra giữa sân cùng con Voác hong nắng, nhìn mẹ phơi chăn, nhìn tấm chăn chộn rộn trước nắng mùa đông... Chao ôi, biết bao nhiêu là thương nhớ!

M.N

No bụng cùng cơm thố

HUYỀN LÊ

Nhắc đến Tiệm ăn Chợ Lớn (Đà Nẵng), hẳn thực khách sẽ nghĩ ngay đến những thố cơm nóng giòn, đậm

Thố cơm gà áp chảo hấp dẫn tại Tiệm ăn Chợ Lớn. Ảnh: H.L

đà hương vị, hoặc nghĩ đến món mì vịt quay, mì xá xíu hay mì gà da giòn... Những hạt cơm dẻo thơm được nấu từ nổi đất, phảng phất hương vị đồng quê giúp quán ăn ngày càng đông khách.

Ở Tiệm ăn Chợ Lớn, món cơm thố thịt xá xíu, vịt quay được chế biến theo công thức người Hoa. Với công thức này, người đầu bếp làm chín gạo trong thố bằng cách nung, chùng cách thủy. Mỗi thố cơm tương đương một bát cơm nhỏ. Khi cơm vừa chín tới, đầu bếp sẽ nêm nếm thêm thức ăn đã nấu sẵn gồm vịt quay, thịt gà kho rím, gà áp chảo hoặc thịt xào hải sản theo yêu cầu của thực khách.

Thố cơm nghi ngút khói cộng màu vàng nâu của miếng vịt quay hay thịt xá xíu, gà áp chảo, thêm chút lá hành phi, nước tương làm dậy lên mùi thơm hấp dẫn. Khác với cơm niêu, cơm trong thố được đảo qua cà rốt, khoai tây, hành lá, tiêu, gia vị trước khi cho vào thố nung nóng lần nữa, nên khi ăn, cơm thấm đều gia vị và giữ nhiệt lâu hơn. Những hạt cơm tròn dẻo trộn lẫn các loại rau củ nhiều màu sắc càng kích thích vị giác của thực khách. Với khách mới biết đến cơm thố, tiệm khuyến dùng thử món cơm thố vịt quay hoặc cơm thố thịt gà áp chảo. Theo tiệm, những miếng vịt quay vàng ươm, thấm đậm gia vị hay những miếng thịt gà cắt lát vừa phải, áp chảo thơm lừng sẽ là những trải nghiệm khó quên cho lần đầu thưởng thức.

Bên cạnh đó, một trong những điểm đặc biệt của cơm thố là lượng thức ăn vừa phải được om trong thố sành thời gian đủ lâu nên giữ được sức nóng trong suốt bữa ăn. Khi thưởng thức, khách có thể xới một lớp bên trên ra chén để ăn, phần còn lại trong thố vẫn ấm nóng cho đến hạt cơm cuối cùng. Ngoài cơm thố, Tiệm ăn Chợ Lớn còn có món cơm trắng cầm tay, mì xá xíu, mì vịt tiềm, mì vịt quay cho những ai muốn đổi vị. Mi tại đây được chế biến theo công thức gia truyền, sợi mì săn, có độ dai, mềm, cộng lớp nhun khô được tẩm ướp tí mè nhằm giữa được vị ngọt, thơm đặc trưng của món ăn.

H.L

▽ sách mới, sách hay

1. "Bi hài kịch - Sắc màu làm nên cuộc sống" (NXB Trẻ, 2023) là tập truyện trào phúng của tác giả người Canada - Jesse Peterson. Anh sống tại Việt Nam đã hơn mười năm và viết sách, viết báo hoàn toàn bằng tiếng Việt. "Bi hài kịch - Sắc màu làm nên cuộc sống" là cuốn sách thứ ba của Jesse Peterson. Cuốn sách này ra đời từ sự "đồng cảm với những tác giả tha hương". Jesse viết cuốn sách với mong muốn có thể chia sẻ những trải nghiệm, cách vượt lên, vượt thắng hoàn cảnh, chiến thắng chính mình, với sự khiêm nhường, nhẫn nại và tràn đầy niềm tin vào cuộc sống. Hãy ở lại với sự

hài hước giàu tích cực của Jesse. Người đọc sẽ tìm thấy cho mình nhiệt huyết sống, niềm lạc quan để chinh phục những thử thách cam go trên đất người và đạt được những mục tiêu, lý tưởng sống.

Là một tập truyện trào phúng, nhưng tác phẩm không chỉ mang tới tiếng cười, mà ẩn sau những trang sách còn là trí tuệ, sự hiểu biết và ý nghĩa cuộc sống. Jesse có những góc nhìn nhạy cảm, đa dạng và thú vị về mọi vấn đề, và trên tất cả là thái độ sống tích cực, cái nhìn nhân văn, tình người ấm áp. Bạn đọc có thể đọc cuốn sách này từng trang một hoặc theo thứ tự ngẫu nhiên để cảm nhận

một niềm vui sống, từ đó tìm nguồn cảm hứng cho riêng mình và tỏa sáng.

2. Tác giả trẻ với chỉ đọc một cái tên Trí tiếp tục ra mắt tập truyện ngắn "Cuối con đường sẽ gặp một người thương" (NXB Văn học,

2023) như một lời tình tự của nhân vật Em về những cảm xúc tình yêu, chia ly, thù hận, day dứt, luyến tiếc, mong đợi đầy sâu đậm. Trí vẫn viết về tình yêu nhưng là thứ tình yêu biết chấp nhận và dám buông bỏ để quay bước ra đi nhẹ nhàng. Bởi ngoài tình yêu, chẳng phải chúng ta còn có gia đình để yêu thương, còn công việc phải làm, những ước mơ để thực hiện và cả những người bạn để hàn huyên. Cuộc sống như vậy, chẳng phải đã đủ đầy rồi hay sao.

"... Minh tin rằng, sau tất cả mọi chuyện không vui xảy ra trong cuộc đời mỗi chúng ta, rồi ai cũng sẽ tìm được một bến bờ bình yên. Nơi đó không hẳn có ai để dựa dẫm, để tựa nương, mà chỉ đơn giản là bản thân cảm

thấy hài lòng, cảm thấy vui vẻ, cảm thấy được là chính mình, được sống những năm tháng không ưu phiền hay bận lòng bận tâm nữa. Minh tin rằng, tất cả chúng ta xứng đáng có một cuộc đời an vui! Vậy nên, chuyện gì đã qua cứ để nó trôi qua. Có thể cho phép

bản thân nhớ, nhớ nhiều chút cũng được, nhưng đừng luyến tiếc, cũng đừng níu kéo. Mọi chuyện xảy ra trong cuộc đời mỗi người, nó xứng đáng để xảy ra, để cho chúng ta những bài học quý giá mà khi còn ngồi trên ghế nhà trường ta chưa từng được biết, chỉ có bản thân tự trải nghiệm và rút ra kinh nghiệm cho chính mình mà thôi. Bầu trời hôm nay rất cao, mây hôm nay rất xanh, đáng về của một người đi qua giống bão chính là đáng về đẹp nhất. Hãy trân trọng những vết thương đang dần lên sẹo trong ngực trái tim mình bạn nhé. Những vết thương ấy xứng đáng xuất hiện, xứng đáng giúp bạn trưởng thành hơn và mạnh mẽ hơn..."; trích từ tác phẩm.

MÀU ĐÓN

Học tiếng Anh và cười cùng thầy Ducy

LÂM VIÊN

Xuất hiện trên mạng xã hội Tiktok gần 3 năm nay, kênh Tiktok Ducy (@engsoup_ducy) được nhiều người yêu thích, theo dõi do có những nội dung thú vị và hài hước liên quan việc học tiếng Anh, đời sống học đường. Chủ kênh là anh Huỳnh Đức Ý (SN 1992), thường được mọi người gọi là “thầy Ducy”, một chàng trai Đà Nẵng giàu năng lượng tích cực không chỉ trên mạng xã hội mà còn cả ngoài đời.

Làm Tiktok cho... vui

Tốt nghiệp Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn rồi theo học ngành Tài chính ngân hàng ở Đại học Kinh tế (Đại học Đà Nẵng), anh Huỳnh Đức Ý đang làm công việc chính là quản lý dự án cho một công ty lĩnh vực công nghệ thông tin. Tự học quay, dựng video và chia sẻ lên Tiktok, anh Ý thừa nhận thời gian đầu làm video chỉ để... cho vui.

Ý bắt đầu xây dựng kênh Tiktok cá nhân cách đây gần 3 năm, khi tình hình Covid-19 còn nhiều phức tạp. “Mục đích của tôi là tạo một kênh chia sẻ, lan tỏa những năng lượng tích cực đến mọi người trong thời điểm dịch bệnh. Hồi đó, trong bối cảnh nhiều nơi giãn cách xã hội, tôi thấy các nền tảng mạng

xã hội như Facebook Reels hay Tiktok khá nổi. Tôi cũng không tránh khỏi việc phải làm việc tại nhà, thời gian này giúp tôi có thời gian tập tành làm video”, anh Ý chia sẻ.

Thời gian đầu, với mỗi video có thời lượng 1 phút, anh Ý mất tầm 1-2 tiếng dựng phim. Những video đầu tiên của “thầy Ducy” tập trung nội dung về học, rèn luyện tiếng Anh, hướng dẫn sử dụng các mẫu câu thường dùng trong thi IELTS, các mẹo học tiếng Anh, ngữ pháp tiếng Anh nói chung... Sau thời gian ngắn, anh nhận ra chủ đề này cũng có khá nhiều tiktok khác xây dựng nên những video ban đầu của Ý chưa thể lan tỏa, có video chỉ đạt khoảng vài trăm lượt xem. Từ đó, anh chuyển hướng

Kênh Tiktok về tiếng Anh và chuyện học đường của Huỳnh Đức Ý được nhiều người ưa thích bởi sự dí dỏm. Ảnh: Nhân vật cung cấp

sang những nội dung hài hước, vẫn là video về học tiếng Anh nhưng được lồng ghép khéo léo những mảng miếng gây hài tinh tế nhằm tạo dấu ấn riêng cho kênh cũng như tăng sự thích thú cho người xem trên tinh thần “vừa học vừa giải trí”. Điều này “đánh” vào tâm lý người xem vốn ưa thích những điều vui nhộn.

Một trong những video đầu tiên mà anh nhớ nhất là video chủ đề “Dạy người nước ngoài học tiếng Việt”. Trong đó có nội dung “nói tiếng Việt sao cho sang chảnh”, ở đó một số từ tiếng Việt phát âm “nhại” theo phong cách tiếng Anh, ví dụ “róc rách” phát âm thành “rock-ratch”. Video này được đông đảo

người xem chia sẻ và lan tỏa trên mạng xã hội, đồng thời “mở đường” cho một loạt video được Ý trình làng sau đó mang đề tài về học đường, thầy cô, chuyện học trò “nhất quỷ nhì ma”, người nước ngoài... theo hướng hài độc thoại. Nội dung các video xoay quanh các tình huống thường ngày ở trường học như: các kiểu người khi kiểm tra bài cũ, những kiểu học sinh trong giờ học hát, ứng xử của thầy cô với học sinh, những kiểu người phát âm tiếng Anh trong lớp học, tập văn nghệ, phụ huynh đi họp... Nội dung những video này đều từ chính ký ức, trải nghiệm của anh trong những năm tháng đi học.

“Chậm lại chứ không dừng”

Sau gần 3 năm, cộng đồng mạng dần quen với hình ảnh một “thầy Ducy đầu trọc, đeo kính” dạy tiếng Anh với những video hài độc thoại được thể hiện bằng diễn xuất duyên dáng, nụ cười sáng khoái đặc trưng và khả năng hoạt ngôn. Hiện kênh Tiktok Ducy (@engsoup_ducy) của anh Ý đã đạt hơn 900.000 người theo dõi, hơn 200 video và 47 triệu lượt thích; kênh Facebook của anh cũng đạt 50.000 lượt theo dõi, trở thành kênh ưa thích của giới trẻ nói riêng, cộng đồng nói chung với định hướng lan tỏa thông điệp tích cực.

Khác với những ngày đầu tiên làm video, càng về sau này, như nhiều nhà sáng tạo nội dung khác, Ý gặp không ít khó khăn và áp lực trong việc duy trì và phát triển kênh Tiktok. “Thời điểm làm việc tại nhà, mình có nhiều thời gian và ý tưởng hơn nhưng khi làm việc trong điều kiện bình thường mới thì tự dừng cạn ý tưởng, lười ra clip mới, động lực sáng tạo cũng vơi. Tuy nhiên mình luôn tâm niệm là hành trình này chỉ chậm lại chứ không phải dừng. Việc tập trung làm video đều đặn cũng là để

thân vừa rèn luyện sự kỷ luật”, anh cho biết.

Cũng theo anh Ý, được thấy “đứa con tinh thần” phát triển từng ngày cả về lượt tương tác, độ ảnh hưởng và nhận về sự yêu mến của mọi người là một niềm vui. Có nhiều người nhắn tin cho mình bày tỏ cảm nhận. Họ chia sẻ đã tìm thấy được ký ức thời học sinh trong những video, có phụ huynh xem xong thì tự động đồng cảm với con cái về chuyện áp lực học hành. Chưa kể, việc sáng tạo nội dung trên Tiktok giúp anh có thêm những người bạn mới, những mối quan hệ mới và được tham gia vào cộng đồng những người có cùng đam mê. Tiktok cũng cho anh cơ hội hợp tác quảng cáo với các đơn vị, nhãn hàng, nhận booking để có thêm nguồn thu... Không đặt nặng áp lực lớn vào việc sáng tạo nội dung và “làm cho vui” như đã nói, anh tâm niệm kênh Tiktok của mình trước hết như một kênh chia sẻ kiến thức kết hợp giải trí, lan tỏa niềm vui với cộng đồng. Sắp tới, chàng trai Đà Nẵng dự định phát triển thêm nội dung tích cực và nếu có cơ hội, thời gian, biết đâu sẽ có thêm những chủ đề mới về đời sống và những điều thú vị ở thành phố này.

L.V

Sinh viên nghiên cứu trung tâm xử lý rác thải

HUYỀN VŨ

Muốn bãi rác Khánh Sơn có trung tâm xử lý rác an toàn, thân thiện môi trường, sinh viên Phan Thị Bích Thảo, lớp 18KTCLC, khoa Kiến trúc, Trường Đại học Bách khoa (Đại học Đà Nẵng) đã nghiên cứu thành công đồ án thiết kế “Trung tâm xử lý rác thải và tái chế, sáng tạo sản phẩm từ rác”. Đồ án xuất sắc vượt qua gần 100 đồ án của sinh viên cả nước, đoạt giải Nhất giải thưởng “Kiến trúc xanh sinh viên 2023” do Viện Khoa học Công nghệ Đô thị xanh, Sen Vàng Group, Trung tâm Nghiên cứu & Phát triển Đô thị xanh Việt Nam tổ chức.

Nói về đồ án trung tâm xử lý rác, Thảo cho biết, theo số liệu nghiên cứu, vài năm gần đây, khối lượng chất thải rắn sinh hoạt toàn thành phố đang tăng nhanh. Theo dự đoán, chất thải rắn sinh hoạt thành phố đến năm 2025 trên 1.800 tấn/ngày; năm 2030 lên 2.400 tấn/ngày và đến năm 2040 là 3.000 tấn/ngày. “Em đặc biệt quan tâm đến vấn đề môi trường bởi trong quá trình học tập có thời gian dài tham gia nhiều hoạt động, cuộc thi liên quan đến rác thải. Hơn hết, em sinh ra và lớn lên gần khu vực bãi rác Khánh Sơn (quận Liên Chiểu) nên đó là động lực giúp em có ý tưởng thực tế hoàn thành đồ án xây dựng nhà máy xử lý rác, với

mục đích giải quyết vấn đề về môi trường và con người. Đồng thời, đồ án không chỉ hướng đến vấn đề rác thải mà mong muốn nâng cao kiến thức và ý thức của mọi người, nhất là thế hệ học sinh, sinh viên. Em vui khi đồ án dự thi đoạt giải Nhất và mong muốn trong tương lai trung tâm xử lý rác sẽ có cơ hội hình thành”, Thảo nói.

Theo Thảo, dây chuyền hoạt động của trung tâm xử lý rác tại nhà máy sử dụng công nghệ Danco của Đan Mạch, cải tiến phù hợp rác thải Việt Nam (được áp dụng tại Nhà máy xử lý và tái chế rác thải Đập Đá, tỉnh Đồng Tháp) và vận hành kiểm soát vi khí hậu hoàn toàn tự nhiên thông qua các giải pháp kiến trúc thông gió,

chiếu sáng. Quy trình trải qua các bước: rác đưa đến sảnh nhập liệu cho vào thùng chứa rác và sau đó qua dây chuyền phân loại tại nhà máy; quá trình phân loại thì rác thải nguy hại sẽ được loại bỏ và rác còn lại tiếp tục phân loại chia thành rác thải hữu cơ, rác thải nhựa và rác thải tro; rác tro đưa vào dây chuyền đốt rác cho ra sản phẩm tro xỉ và mang đi đóng rắn tái chế thành gạch không nung lát vỉa hè (chuyển tiếp đến nhà máy đốt rác); rác thải nhựa đưa sang dây chuyền tái chế nhựa và cho ra thành phẩm là các hạt vi nhựa tập kết tại kho thành phẩm (tại nhà máy tái chế nhựa); rác thải hữu cơ đưa vào các bể ủ lên men của dây chuyền sơ chế và qua dây chuyền tinh chế

Đồ án “Trung tâm xử lý rác thải và tái chế, sáng tạo sản phẩm từ rác của sinh viên Phan Thị Bích Thảo đoạt giải Nhất. Ảnh: H.V

đưa ra sản phẩm là phân compost (tại nhà máy sản xuất phân bón). Thảo cho biết, ưu điểm trung tâm xử lý rác là dây chuyền xử lý rác nguyên sơ ra thành phẩm có giá trị. Đồng thời, trung tâm xử lý rác có hệ thống khép kín, giải quyết tất cả vấn đề mùi hôi, lượng rác qua các giai đoạn được tái sử dụng 100% thành các sản phẩm hữu ích và không phát sinh rác, đất chôn lấp. Nhược điểm là vấn đề địa hình bởi khu đất lựa chọn xây dựng trung tâm xử lý rác phải nằm sát chân núi, bảo đảm khoảng cách an toàn môi trường quy định, bởi hiện trạng đất ở khu vực không

bằng phẳng nên sẽ tốn kém nhiều chi phí làm phẳng.

Ngoài ra, trung tâm xử lý rác còn có không gian triển lãm - sáng tạo và không gian khởi nghiệp. Không gian triển lãm sẽ trưng bày các tác phẩm tái chế rác thải. Mong muốn là điểm đến để nâng cao kiến thức và ý thức bảo vệ môi trường cho mọi người. Không gian khởi nghiệp đòi hỏi tinh thần năng động sáng tạo, chú trọng sự kết nối, giao tiếp trong công việc và tạo ra môi trường lao động hạnh phúc cho nhân viên.

PGS.TS.KTS Nguyễn Anh Tuấn, Trưởng khoa Kiến trúc, Trường Đại học Bách khoa, giảng viên hướng dẫn chia sẻ, đồ án trung tâm xử lý rác thải và tái chế, sáng tạo sản phẩm từ rác được đánh giá cao bởi chú trọng đến tính cấp thiết cho thực tiễn rác thải trên cả nước nói chung và ở địa phương nói riêng. Đồng thời, đồ án mang tính nhân văn, gắn kết cao, thể hiện ý thức về kiến trúc xanh, cuộc sống xanh, quan tâm đến các đối tượng ở nhiều độ tuổi và bám sát 5 tiêu chí của giải thưởng Kiến trúc xanh 2023 đưa ra là sáng tạo; địa điểm bền vững; công nghệ xanh; vật liệu bền vững; cộng đồng - nhân văn - đậm đà bản sắc dân tộc.

H.V

Nêu cao đạo đức công vụ (Tiếp theo trang 2)

thuộc thẩm quyền, trách nhiệm giải quyết của mình lên cơ quan cấp trên hoặc chuyển ngang sang cơ quan, đơn vị, cá nhân khác... Có thể khẳng định, những biểu hiện trên chỉ diễn ra ở một bộ phận CBCCVC, không phải toàn bộ hệ thống chính trị; tuy nhiên, hệ quả và sự tác động của vấn đề trên là rất lớn, dẫn đến quá trình xử lý công việc kéo dài, gây cản trở và làm giảm hiệu lực, hiệu quả công tác chỉ đạo điều hành của cấp ủy đảng, chính quyền các cấp, làm giảm niềm tin của người dân, doanh nghiệp, ảnh hưởng đến mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội.

* Thành phố thực hiện các giải pháp nào để nâng cao đạo đức công vụ, đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng CBCCVC trong nền hành chính, phục vụ mục tiêu phát triển thành phố trong tình hình mới?

- Ngày 27-10-2023, Ban Thường vụ Thành ủy ban hành Chỉ thị số 34-CT/TU về tiếp tục đẩy mạnh cải cách hành chính, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, không làm đúng, đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn của một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong tình hình hiện nay. Chỉ thị nêu ra các giải pháp đồng bộ để nâng cao đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức. Một số giải pháp cần tập trung là:

Một là, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, mặt trận và các đoàn thể, của người đứng đầu, CBCCVC ở từng cơ quan, địa phương, đơn vị trong cải cách hành chính và thực thi công vụ. Tổ chức đợt sinh hoạt chính trị sâu rộng quán triệt và xây dựng kế hoạch cụ thể, thiết thực triển khai thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 34-CT/TU của Ban Thường vụ Thành ủy

Hai là, rà soát sửa đổi, bổ sung để hoàn thiện quy chế làm việc, chuẩn hóa quy trình công tác, mối quan hệ phối hợp giữa các cơ quan liên quan, giữa các phòng, ban trong nội bộ cơ quan đối với công việc được giao theo hướng giảm lược trình tự thủ tục, rõ về trách nhiệm từng tổ chức, cá nhân; tập trung cho việc tháo gỡ những tồn tại, khó khăn, vướng mắc, bất cập hiện nay, nhất là đối với công việc còn chậm, trễ trên các lĩnh vực đầu tư công, đất đai, xây dựng, giải quyết đơn, thư khiếu nại, tố cáo của tổ chức, công dân... Rà soát các nội dung chồng chéo trong hệ thống pháp luật để tổng hợp, đề xuất Trung ương sửa đổi cho đồng bộ, phù hợp với thực tiễn.

Ba là, xác định các giải pháp lớn, cụ thể, trọng tâm để đẩy mạnh cải cách hành chính, thực hiện nghiêm túc Quyết định số 2090/QĐ-UBND ngày 26-9-2023 của UBND thành phố về việc ban hành quy định trách nhiệm người đứng đầu cơ quan hành chính Nhà nước

trong thực hiện công tác cải cách hành chính; thực hiện có hiệu quả các Đề án về phân cấp, ủy quyền, Đề án xây dựng thành phố thông minh, chuyển đổi số...; triển khai các giải pháp nâng cao thứ hạng các Chỉ số Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI), Chỉ số Cải cách hành chính (PAR Index), Chỉ số hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh (PAPI).

Bốn là, tập trung hoàn thiện khung năng lực, vị trí việc làm CBCCVC phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ; đổi mới cách thức đào tạo, bồi dưỡng CBCCVC theo hướng chú trọng đào tạo chuyên sâu, kiến thức pháp luật, kỹ năng giao tiếp và xử lý tình huống. Cải tiến quy trình quản lý, xác định rõ trách nhiệm cá nhân trong thi hành công vụ; xử lý những trường hợp có các biểu hiện né tránh, đùn đẩy, không thực hiện đầy đủ nhiệm vụ, quyền hạn trong thực thi công vụ; xây dựng cơ chế khen thưởng, động viên kịp thời đối với những cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức làm việc có hiệu quả; khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Năm là, triển khai thực hiện Chỉ thị số 26/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc chấn chỉnh, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động công vụ, Công điện số 280/CD-TTg của Thủ tướng Chính phủ chấn chỉnh, tăng cường trách nhiệm trong xử lý công việc của các bộ, cơ quan, địa phương; Công điện số 968/CD-TTg của Thủ tướng Chính phủ tiếp tục chấn chỉnh, tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong cơ quan hành chính Nhà nước các cấp; quy định chế tài cụ thể và công khai kết quả xử lý các trường hợp vi phạm, làm cơ sở để đánh giá, nhận xét, xem xét trong quá trình quy hoạch, bổ nhiệm cán bộ.

Sáu là, Phát huy vai trò giám sát của HDND, Ủy ban MTTQ Việt Nam và các đoàn thể chính trị xã hội các cấp đối với việc thực thi nhiệm vụ của CBCCVC trong điều kiện thực hiện mô hình chính quyền đô thị, nhất là giám sát người đứng đầu các cơ quan, đơn vị.

Với sự quyết tâm, đoàn kết, đồng lòng và trách nhiệm của toàn thể CBCCVC, sự hỗ trợ và giám sát của người dân, quyết tâm tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện nhiệm vụ; tiếp tục đẩy mạnh cải cách hành chính, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, không làm đúng, đầy đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong thực thi công vụ; góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng và phát triển thành phố Đà Nẵng an bình, văn minh, hiện đại.

* Cảm ơn ông về cuộc trao đổi này!

K.H

Hành trình của sự chuyển mình (Tiếp theo trang 5)

mua vé, anh có tìm hiểu thông tin về hành trình, giá vé ở website của Đường sắt Việt Nam. Tiếp đó là tham khảo những bài viết chia sẻ về chuyến tàu thống nhất Bắc - Nam trên mạng của những du khách người nước ngoài.

Anh Michale nhận xét, việc mua vé tàu trực tuyến nhanh chóng và thuận tiện. Giường ngủ được trải một lớp đệm mỏng, đầy đủ chăn, ga và gối xếp ngăn nắp. Ở đầu giường còn có một chiếc đèn nhỏ để đọc sách và ổ cắm để sạc điện thoại. Rất tiện lợi. Trên tàu có phục vụ ăn uống và có phòng ăn riêng. Thích nhất là cảm giác được nhìn qua ô cửa sổ cảnh làng quê hay phố phường bắt đầu một ngày mới trong yên bình. Một lợi thế nữa khiến Michale lựa chọn đi tàu Thống nhất chính là giá vé. Nếu đi thẳng từ Nam ra Bắc, giá vé là hơn 1,1 triệu đồng cho khoang có phòng ngủ.

Điều này giúp anh tiết kiệm tiền thuê khách sạn và chi phí cho cả chuyến đi.

Chia sẻ về hành trình du lịch bằng tàu SE1 hồi đầu năm nay, anh Nguyễn Hùng Anh (quận Hải Châu) cho biết: "Minh mua vé từ Đà Nẵng đến Huế thì dừng lại ở chơi vài ngày rồi mua vé đi tiếp đến các điểm du lịch nổi tiếng khác như Bình Định, Nha Trang, Ninh Thuận, Thành phố Hồ Chí Minh. Lâu lắm rồi mình mới có chuyến đi dài ngày bằng tàu hỏa như vậy. Việc được ngắm nhìn khung cảnh thiên nhiên đất nước qua ô cửa kính trên tàu hỏa đã thôi thúc mình lựa chọn tàu SE1 để thực hiện hành trình du lịch xuyên Việt. Không như trước đây, bây giờ tàu được trang bị cơ sở vật chất tốt, nhà vệ sinh sạch sẽ, tạo cảm giác thoải mái suốt hành trình".

K.H

Nỗi niềm tháng Chạp (Tiếp theo trang 9)

gợi chỉ còn trong hồi ức, nhà ta giờ đã được xây sửa lại, kiên cố hơn, dang hoàng hơn. Ta nhớ sao những "bếp lửa ấp ùi nồng đượm", nơi sưởi lấy "biết mấy nắng mưa" của mẹ ta. Ta đếm xem đã bao lâu rồi không được về quê những ngày tháng Chạp này, bao lâu rồi không có được cảm giác ấm áp đến lạ kỳ khi đem bàn tay mình ra hong bên bếp, mẹ bảo hong vậy để công tay mà ta vẫn cứng đầu hong miết mãi. Chao ôi, ta thương nhớ tháng Chạp nơi miền sinh ấy biết nhường nào!

Những khoảng thời gian của năm tháng thuộc về

tháng Chạp rồi cũng sẽ qua đi. Ta đón lấy tháng Chạp, đi giữa tháng Chạp rồi băng qua tháng Chạp. Vì lẽ ấy, mà bao xúc cảm, bao nỗi niềm trong ta đã mờ dần và sống động. Tháng Chạp làm ta chao nghiêng giữa những sự vội vàng với chậm chậm, giữa ở lại với trở về, giữa tha thiết sống với thực tại và khoảng thời gian đã trôi xa... Cảm ơn tháng Chạp đã đón lấy ta, để chẳng mấy chốc nữa ta sẽ gác lại mọi xưa cũ, đón một mùa xuân với biết bao hứa hẹn hạnh phúc!

T.V.H

22 năm nhìn lại và đi tới (Tiếp theo trang 6)

không làm, không nghĩ, không dành thời gian cho bất cứ việc gì khác ngoài việc hoàn thành tác phẩm! Thiết nghĩ, một tác phẩm lớn chỉ có thể hình thành và xuất hiện khi và chỉ khi nhà văn đang viết nó với một tâm thế của nhà văn chuyên nghiệp, dù là hữu hạn như vậy.

Định hướng trở thành nhà văn chuyên nghiệp và xây dựng, đào tạo những nhà văn chuyên nghiệp tại Đà Nẵng hiện nay là một việc khó khăn, gần như bất khả thi trong tình hình cuộc sống đa dạng và phức tạp của xã hội hiện tại, nhưng thiết nghĩ, chúng ta rất cần nêu lên vấn đề và có phương hướng khả thi để có thể hình thành các nhà văn chuyên nghiệp tại Đà Nẵng. Có nhà văn chuyên nghiệp, mới có hy vọng xuất hiện những tác phẩm lớn mang dáng vóc thời đại, mang hơi thở cuộc sống hiện đại gửi lại cho mai sau.

Muốn có tác phẩm lớn, mỗi nhà văn chẳng những phải dẫn thân theo đuổi một lý tưởng nghệ thuật văn chương rõ

ràng, đúng đắn, mới mẻ, thể hiện nó mạnh mẽ và xuyên suốt trong từng trang viết của mình, mà còn phải có điều kiện thời gian đầu tư công sức cho tác phẩm của mình một cách chuyên nghiệp!

Với sự kế thừa truyền thống văn học quý giá và với những tiềm năng, những triển vọng đã và đang có, bạn đọc có thể hy vọng và chờ đợi trong thời gian đến, phong trào văn học nghệ thuật nói chung và sáng tác văn học nói riêng của Hội Nhà văn thành phố sẽ có một bước phát triển mới, có bước bứt phá để vươn đến đỉnh cao, xứng tầm với sự phát triển mọi mặt của thành phố hiện nay. Hy vọng trong tương lai, các nhà văn Đà Nẵng sẽ có đủ điều kiện chủ quan và khách quan để toàn tâm toàn ý và dốc sức cho công việc sáng tác tâm huyết mà nhọc nhằn của mình, và sẽ nỗ lực phấn đấu để có những tác phẩm lớn, mang tầm thời đại như xã hội hy vọng, tin tưởng!

N.K.H

"Ai cũng có dấu son thanh xuân" (Tiếp theo trang 12)

cuộc thi và dự án khởi nghiệp chính là một điểm sáng để tôi được giới thiệu vào hội đồng, giữa rất nhiều những hồ sơ khác.

Hiện tại tôi đang tham gia vào Ban đào tạo của hội đồng, ngoài ra tôi còn làm điều phối cho các buổi chia sẻ, giao lưu khởi nghiệp do hội đồng phối hợp với các trường đại học tổ chức.

* Ngoài công việc với lịch giảng dạy, lịch công tác dày đặc, anh chọn viết lách và đã in tập sách đầu tay phải chăng chính là liệu pháp cân bằng cuộc sống?

- Sau những bộn bề hợp hành, căng thẳng, tôi chọn ngồi lại viết, viết ra bằng hết những nỗi niềm trong mình, những điều đang dờ chưa xong. Thoạt là để luyện rèn kỹ năng viết lách, sau và quan trọng hơn tất thảy đó là tôi muốn bản thân phải đủ mạnh mẽ để đối diện với những cảm xúc nơi mình.

Tôi nghĩ bản thân mình trước hay sau khi xuất bản quyển sách đầu tay mang tên "Ở bên này thương nhớ" cũng là chính mình. Chỉ là thông qua quyển sách, tôi có cơ hội trải lòng để mọi người hiểu hơn những tâm tình, những chiêm nghiệm nơi mình - điều mà vốn dĩ trước giờ tôi luôn cất giữ.

Quyển sách cũng mở ra cho tôi cơ hội được lắng nghe cảm nhận từ những tâm hồn đồng điệu. Và quan trọng, trong quá trình làm sách và tổ chức các hoạt động liên quan, thú tuyệt vời nhất tôi nhận ra đó là hành trình mà tôi đi, tôi không hề có

đơn, mà trái lại, luôn ngập tràn sự yêu thương của mọi người. Nó chẳng ngoa khi những điều nho nhỏ xiu xiu mà quyến sách đem lại cho tôi thực sự quá đỗi ngọt ngào. Tôi nghĩ ai cũng có những dấu son trong thanh xuân của mình.

* Lê Hoài Việt có những dự định gì cho tương lai?

- Bên cạnh việc đi dạy, làm chương trình cho các hội thảo, làm diễn giả cho các workshop, làm quản lý truyền thông cho một công ty hay kinh doanh riêng thì tôi cũng có rất nhiều những dự án cá nhân khác. Song song những chuyến đi từ thiện, những chương trình ủng hộ học bổng khuyến học, tôi đang ấp ủ sẽ tạo ra một series video podcast với các chủ đề thiết thực cho những người trẻ - liên quan đến đời sống, kinh nghiệm, cũng như những thắc mắc liên quan môi trường làm việc chuyên nghiệp, với mong muốn các bạn trẻ sẽ có thêm một kênh tham khảo với những nội dung tích cực, thiết thực, đáng hoàng và tử tế. Tôi dự định tổ chức một chuỗi tour diễn giả đi khắp các trường đại học cũng như cấp 3 trên toàn quốc. Đồng thời, tôi cũng đang hoàn thành tập sách thứ 2 của mình với tựa đề "Có một lòng phở ở trong lòng mình", hy vọng sớm ra mắt độc giả của mình.

* Cảm ơn chia sẻ của Lê Hoài Việt, chúc anh ngày càng thành công với những dự định của mình!

T.P.B

Người trẻ “bỏ phố về quê”

KHÁNH LINH

Thế hệ Millennials ở Mỹ, Canada và nhiều nơi khác trên thế giới đang cảm thấy tiếc nuối khi rời xa các thành phố lớn, bỏ lỡ nhiều cơ hội và mất những mối quan hệ xã hội đã từng vun đắp.

Thế hệ Millennials (thế hệ Thiên niên kỷ) là nhóm nhân khẩu học nằm giữa thế hệ X và thế hệ Z, những người sinh từ năm 1981-1996. Một thập niên trước, họ “bỏ quê ra phố”. Song, những năm xảy ra Covid-19 và sau thời kỳ dịch bệnh, xu hướng ngược lại đang diễn ra.

Giá nhà ở tăng cao, thị trường việc làm chững lại

Năm 2020, Zachary Thacher rời New York (Mỹ) về làm việc tại trang trại của một người bạn. Thacher cho biết, anh từng nghĩ sẽ không bao giờ trở lại thành phố, nhưng suy nghĩ này chỉ kéo dài trong thời gian ngắn. “Tôi nhớ sự đa dạng văn hóa trong cộng đồng thành thị”, Thacher nói.

Cũng trong năm 2020, Susan - nghệ sĩ khoảng 30 tuổi sống ở New York - đã cùng chồng chuyển đến sinh sống tại thị trấn Catskills - vùng ngoại ô có dân số chỉ khoảng 1.000 người. Chồng Susan vốn cảm thấy mệt mỏi với nhịp sống hối hả của New York nên cả hai muốn “bỏ phố về quê”. Đại dịch Covid-19 xảy ra càng thúc họ rời đi. Tuy nhiên, khi ổn định cuộc sống, Susan dần cảm thấy lạc lõng và xa lạ vì bị tách khỏi cộng đồng sáng tạo ở New York vốn rất quen thuộc với cô.

Có rất nhiều trường hợp như Thacher và

Người trẻ tìm kiếm việc làm tại Chợ việc làm ở thành phố Trùng Khánh, phía tây nam Trung Quốc.

Ảnh: CNN

Susan. Trong và sau những năm Covid-19, nhiều người nắm bắt xu hướng làm việc từ xa nên chuyển đến khu vực ngoại ô hoặc nông thôn vốn thoáng đãng, yên tĩnh. Hơn nữa, sau Covid-19, giá nhà tại các thành phố lớn gia tăng và thị trường việc làm khó khăn hơn là những nguyên nhân khiến người trẻ rời các thành phố ồn ào, đông đúc. Nghiên cứu của Công ty Intercontinental Exchange (ICE) cho thấy một hộ gia đình trung bình tại Mỹ hiện phải trả gần 41% thu nhập hàng tháng để trang trải các khoản thanh toán gốc và lãi cho một ngôi nhà có giá trung bình. Nhà ở đang tiêu tốn phần lớn tiền lương; trong khi đó, giá xăng, chi phí hàng hóa và các khoản vay khác cũng tăng ngất ngưởng. Để tiết kiệm tiền mua nhà, nhiều cuộc di dân từ các thành phố có chi phí cao đến những khu vực có chi phí hợp lý hơn là điều tất yếu.

Về việc làm, số lượng nhân viên mới

được tuyển dụng và số người tự nguyện bỏ việc đã giảm kể từ đầu năm ngoái. Bộ Lao động Mỹ dự báo thị trường việc làm ở nước này có thể suy yếu hơn nữa vào năm 2024 khi các doanh nghiệp vẫn giảm chi tiêu tuyển dụng.

Tại Canada, cuộc khủng hoảng nhà đang diễn ra nghiêm trọng hơn cả ở Mỹ. Báo *Business Insider* dẫn lời nhà kinh tế Mosche Lander của Đại học Concordia cho rằng, nguyên nhân do Canada không xây dựng đủ nhà ở và chính quyền “thiên về chủ nhà chứ không phải người thuê nhà”. Tháng 5-2021, anh Alex Gatiem chuyển đến sống ở thị trấn yên tĩnh cách thành phố Toronto 270km về phía đông. Vợ chồng anh mua ngôi nhà có 4 phòng ngủ cùng khoảng sân rộng. Tuy nhiên, người đàn ông 38 tuổi này đến nay vẫn cảm thấy khó thích nghi với cuộc sống mới. “Mọi người ở nông thôn sống quá khép kín. Họ

thường xuyên lái xe đi khắp nơi và hiếm khi gặp nhau”, anh Gatiem nói.

“Hồi sinh” nông thôn

Theo Cục Điều tra dân số Mỹ, năm 2021, thế hệ Millennials có nhiều người “bỏ phố về quê” nhất, tập trung ở các thành phố lớn như Los Angeles và Chicago. Từ năm 2020-2021, 85% số người mua nhà trong độ tuổi 31-40 đã chọn khu vực ngoại ô hoặc nông thôn.

Nhà nghiên cứu Riordan Frost thuộc Trung tâm Nghiên cứu Nhà ở Đại học Harvard (Mỹ) cho rằng, sự chuyển dịch từ phố về quê là do những người thuộc thế hệ Millennials muốn tri hoãn việc kết hôn, sinh con và mua nhà lần đầu tại các đô thị lớn. Trong đó, nguyên nhân chính là giá nhà rẻ ở ngoại ô hoặc nông thôn, nhưng họ nhận ra điều này không đáng để đánh đổi cuộc sống đô thị.

Tại Trung Quốc, nhiều người trẻ lập nghiệp ở nông thôn vì “không còn sự lựa chọn nào khác”. Việc cố bám trụ lại thành phố trong bối cảnh kinh tế giảm tốc, không có việc làm khiến nhiều người tốt nghiệp đại học cảm thấy nghi ngờ về năng lực bản thân. Vì vậy, nông thôn mang lại sự “chữa lành” cho người trẻ.

Chính phủ Trung Quốc và các địa phương đang nỗ lực khuyến khích những người trẻ tuổi lập nghiệp ở nông thôn với nhiều chương trình “hồi sinh nông thôn” để thu hẹp khoảng cách phát triển giữa khu vực này với thành thị. Chẳng hạn, tháng 5-2023, tỉnh Quảng Đông đã công bố kế hoạch thử nghiệm tuyển dụng 300.000 người tốt nghiệp đại học về vùng nông thôn từ năm 2025. Nhiều người đã đăng ký tham gia sáng kiến này và xem đó là giải pháp bền vững để bảo đảm sự ổn định cùng những lợi ích khác.

K.L (theo *Business Insider*, *SMCP*)

Tín hiệu vui cho kinh đô điện ảnh Hollywood

ĐOÀN GIA HUY

Cuộc đình công kéo dài 6 tháng qua đi đến hồi kết khi đa số thành viên của SAG AFTRA - nghiệp đoàn đại diện cho hàng chục nghìn diễn viên Mỹ, bỏ phiếu chấp nhận hợp đồng làm việc kéo dài 3 năm với các hãng sản xuất phim và điện ảnh. Việc hai bên đạt được thỏa thuận đã mở đường cho việc nối lại hoạt động tại phim trường sau nhiều tháng tê liệt.

Theo SAG AFTRA, 78% thành viên của nghiệp đoàn đã bỏ phiếu chấp nhận hợp đồng làm việc với các hãng Netflix Inc - Công ty sản xuất và dịch vụ phát trực tuyến của Mỹ, Walt Disney Co - Công ty giải trí và truyền thông đa phương tiện lớn nhất thế giới và các thành viên khác của Liên minh các Nhà sản xuất Điện ảnh và Truyền hình Mỹ (AMPTP). Theo đó, các diễn viên sẽ được cam kết thỏa thuận tăng lương, tăng thù lao khi tham gia các chương trình phát trực tuyến

và những quy định bảo đảm các hãng không sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong sản xuất phim. Tuy nhiên 22% số thành viên còn lại vẫn chưa đi đến thống nhất vì cho rằng các điều khoản vẫn chưa bảo vệ quyền lợi của diễn viên trước AI.

Trong thỏa thuận này, hai bên thống nhất về mức lương tối thiểu, với mức tăng khoảng 8%. Con số này thấp hơn so với mong muốn ban đầu của các diễn viên nhưng là mức tăng lớn nhất trong nhiều thập kỷ. Ngoài ra, SAG AFTRA

Một cuộc đình công của các thành viên Hiệp hội điện ảnh và truyền hình Mỹ diễn ra ở Hollywood, California.

Ảnh: AFP

và AMPTP cũng nhất trí cải thiện cơ cấu tiền thưởng cho các diễn viên khi các chương trình hoặc bộ phim mà họ tham gia, được công chúng đón nhận.

Hàng trăm nghìn diễn viên đã đình công và biểu tình trong nhiều tháng qua do nhiều diễn viên phải làm quần quật 19 tiếng mỗi ngày. Đây là lần đầu tiên trong hơn 6 thập kỷ có các cuộc

biểu tình từ hai hiệp hội lớn diễn ra liên tiếp ở Hollywood. Vấn đề không chỉ đơn thuần là việc tăng lương và cát-xê mà ngành phim ảnh đang thay đổi với tốc độ chóng mặt trước sự xuất hiện của những nền tảng giải trí trực tuyến. Nhiều hiệp hội, tổ chức đã làm việc trong điều kiện cạnh tranh khắc nghiệt. Các cuộc đình công kéo dài đã khiến ngành giải

trí tê liệt kéo dài hàng tháng và gây thiệt hại khoảng 6 tỷ USD cho nền kinh tế Mỹ. Hầu hết các bộ phận sản xuất phim và chương trình truyền hình ở Hollywood phải ngừng hoạt động. Điều này khiến các chủ hãng phim phải ngồi lại, cùng bàn bạc chính sách về quyền lợi cơ bản cho diễn viên tại Hollywood.

Để đạt được những thỏa thuận, nhiều cuộc đàm phán giữa SAG AFTRA và giám đốc điều hành của các hãng phim bao gồm Disney, Netflix, Warner và Universal đã diễn ra gần như hàng ngày trong nhiều tuần liên tiếp. Sau nhiều lần đàm phán, đến nay các thành viên của SAG AFTRA và các hãng phim đã đồng ý các điều khoản về tăng lương và quyền lợi người lao động. Qua đó chấm dứt một trong những cuộc đình công kéo dài lâu nhất từ trước đến nay trong ngành điện ảnh và mở ra một bức tranh tươi sáng hơn cho kinh đô điện ảnh Hollywood.

Đ.G.H